

**DIMENSIUNI
ALE
INCLUZIUNII SOCIALE
ÎN ROMÂNIA**

ANUL 2016

ROMÂNIA

2017

INSTITUTUL NAȚIONAL DE
STATISTICĂ
NATIONAL INSTITUTE OF STATISTICS

INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

Coordonatorul publicației:

Elena Mihaela IAGĂR - Vicepreședinte

Coordonatorii ediției:

Silvia PISICĂ - Director General
Direcția Generală de Demografie și Statistică Socială

Andreea CAMBIR - Director
Cornelia BARTI - Director Adjunct
Direcția de Statistică Socială

Autori:

Alina CUTURELA - Expert
Simona TOMA - Consilier
Alice Madeleine GHEORGHE - Expert
Cristina SIMION - Expert
Direcția de Statistică Socială

Tehnoredactare și machetare:

Alina CUTURELA - Expert
Simona TOMA - Consilier
Direcția de Statistică Socială

Pre-press și tipărire:

Direcția Generală de IT și Infrastructură Statistică
Direcția de Editare a Publicațiilor Statistice

Coordonatori:

Gheorghe VAIDA-MUNTEAN - Director General
Vitty-Cristian CHIRAN - Director

Pre-press:

Laurențiu MUNTEANU - Consilier

Publicația electronică pe CD-rom:

Laura ENACHE - Referent

Coperta: Alexandru POPESCU - Consilier

Institutul Național de Statistică
B-dul Libertății 16, sect. 5, București
Telefon: 021 3177770
Fax: 021 3124875
e-mail: romstat@insse.ro
<http://www.insse.ro>

© INS2017

Reproducerea conținutului acestei publicații, integrală sau parțială, în forma originală sau modificată, precum și **stocarea** într-un sistem de regăsire sau **transmiterea** sub orice formă și prin orice mijloace **sunt interzise** fără autorizarea scrisă a **Institutului Național de Statistică**.

Utilizarea conținutului acestei publicații, cu titlu explicativ sau justificativ, în articole, studii, cărți este autorizată numai cu indicarea clară și precisă a sursei.

Vă rugăm
RECICLAȚI

ISSN 2066 - 933X

Tiraj: 101

ISSN-L 1844 - 976X

Tipărit la Editura Institutului de Statistică

CUPRINS

INTRODUCERE	9
I. SĂRĂCIA.....	13
1.1 Distribuția sărăciei	13
1.2 Profilul sărăciei	16
1.3 Profunzimea sărăciei	21
1.3.1 Dispersia în jurul pragului de sărăcie	21
1.3.2 Indicele inegalității veniturilor	23
1.3.3 Deficitul median relativ	24
1.3.4 Coeficientul Gini	25
II. DEPRIVAREA MATERIALĂ	26
2.1 Deprivarea materială din punct de vedere economic	27
2.2 Deprivarea materială din punct de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată	29
2.3 Deprivarea materială din punct de vedere al calității necorespunzătoare a condițiilor de locuit	30
III. RISCUL DE SĂRĂCIE SAU EXCLUZIUNE SOCIALĂ	32
3.1 Profilul indicatorului AROPE	33
3.2 Deprivarea materială severă	36
3.3 Intensitatea foarte redusă a muncii	39
3.4 Intersecția componentelor indicatorului AROPE	40
IV. COMPARAȚII INTERNAȚIONALE	43
TABELE ANEXE	57
GLOSAR	84

TABELE ÎN TEXT

1. Rata sărăciei pe regiuni, în perioada 2013-2016.....	15
2. Rata sărăciei pe statute ocupaționale și sexe, în anul 2016	17
3. Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, în anul 2016.....	22
4. Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, pe sexe, în anul 2016.....	23
5. Indicele inegalității veniturilor, în perioada 2013-2016	23
6. Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială după tipul gospodăriei, în perioada 2013-2016	35
7. Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială severă după tipul gospodăriei, în perioada 2013-2016.....	37
8. Componentele indicatorului AROPE și intersecțiile acestora, în perioada 2013-2016.....	42

GRAFICE ÎN TEXT

1. Rata sărăciei și numărul persoanelor sărace, în perioada 2013-2016.....	13
2. Rata sărăciei pe total, sexe și grupe de vârstă, în anul 2016	14
3. Rata sărăciei pe regiuni de dezvoltare, în anul 2016	15
4. Rata sărăciei după statutul ocupațional al persoanelor, în perioada 2013-2016	17
5. Rata sărăciei după tipul gospodăriei, în anii 2013 și 2016.....	18
6. Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale, în perioada 2013-2016	20
7. Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale, după grupa de vârstă, în anul 2016	21
8. Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, în perioada 2013-2016	22
9. Deficitul median relativ, după grupa de vârstă, în perioada 2013-2016	24
10. Structura populației, după gradul de deprivare materială din punct de vedere economic, în anul 2016.....	28
11. Ponderea persoanelor deprivare material din punct de vedere economic, după numărul problemelor, în perioada 2013-2016.....	28
12. Structura populației după gradul de deprivare materială din punct de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată, în anul 2016.....	29
13. Structura populației după gradul de deprivare materială din punct de vedere al condițiilor de locuit, în anul 2016.....	30
14. Structura populației deprivare material din punct de vedere al condițiilor de locuit, în perioada 2013-2016	31
15. Persoane cu risc de sărăcie sau excluziune socială pe principalele categorii ale populației, în anul 2016 ..	33
16. Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe total și sexe, în anul 2016 ...	34

17.	Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după grupa de vârstă, în perioada 2013-2016	34
18.	Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2016	36
19.	Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială severă, după grupa de vârstă, în perioada 2013-2016	37
20.	Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială severă, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2016.....	38
21.	Ponderea persoanelor în vârstă de până la 60 ani care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, după grupa de vârstă, în perioada 2013-2016	39
22.	Ponderea persoanelor aflate în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2016	40
23.	Evoluția celor trei componente ale riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE), în perioada 2013-2016	41
24.	Intersecțiile componentelor indicatorului AROPE, în anul 2016.....	41
25.	Rata sărăciei în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	43
26.	Rata sărăciei după grupa de vârstă în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	44
27.	Rata sărăciei după statutul ocupațional în unele state membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	45
28.	Rata sărăciei înainte de transferurile sociale (inclusiv sau exclusiv pensiile), în anul 2015.....	46
29.	Indicele inegalității veniturilor în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	47
30.	Deficitul median relativ în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	48
31.	Coeficientul Gini în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	48
32.	Deprivarea materială din punct de vedere economic în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	49
33.	Deprivarea materială din punct de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	51
34.	Lipsa autoturismului personal din înzestrarea unor persoane, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	51
35.	Deprivarea materială din punct de vedere al condițiilor de locuit în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	52
36.	Ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe cu pereți sau podele deteriorate, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	53
37.	Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	54
38.	Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială severă, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015.....	55
39.	Ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	56

TABELE ANEXE

1.	Rata sărăciei după grupa de vârstă și statutul ocupațional ale persoanelor, pe sexe	59
2.	Rata sărăciei după tipul gospodăriei din care fac parte persoanele.....	60
3.	Rata sărăciei înainte de transferurile sociale, după grupa de vârstă și sexul persoanelor.....	62
4.	Rata sărăciei după statutul de ocupare a locuinței, pe sexe și grupe de vârstă ale persoanelor.....	63
5.	Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, după grupa de vârstă și sexul persoanelor.....	64
6.	Indicatori specifici ai profunzimii sărăciei	65
7.	Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după grupa de vârstă și sexe	66
8.	Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială din punct de vedere economic	68
9.	Ponderea persoanelor cărora le lipsesc bunuri de folosință îndelungată din cauza insuficienței resurselor financiare.....	68
10.	Ponderea persoanelor după deficiențele locuinței, pe tipuri de deficiențe.....	68
11.	Deprivarea materială din punct de vedere economic, în perioada 2013-2016.....	69
12.	Deprivarea materială din punct de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată, în perioada 2013-2016.....	69
13.	Deprivarea materială din punct de vedere al condițiilor de locuit, în perioada 2013-2016.....	69
14.	Persoane aflate în stare de deprivare materială severă, după grupa de vârstă și sexe	70
15.	Persoane în vârstă de până la 60 ani care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, pe grupe de vârstă și sexe	71
16.	Principalii indicatori ai sărăciei relative în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	72
17.	Rata sărăciei după grupa de vârstă în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	73
18.	Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	74
19.	Rata sărăciei după statutul ocupațional în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	75
20.	Deprivarea materială din punct de vedere economic în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	76
21.	Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială din punct de vedere economic, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	77
22.	Deprivarea materială din punct de vedere al înzestrării cu unele bunuri de folosință îndelungată, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	78
23.	Ponderea persoanelor cărora le lipsesc bunuri de folosință îndelungată din cauza insuficienței resurselor financiare, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	79

24.	Deprivarea materială din punct de vedere al condițiilor de locuit în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	80
25.	Ponderea persoanelor după deficiențele locuinței, pe tipuri de deficiențe, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	81
26.	Persoane în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe grupe de vârstă, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	82
27.	Ponderea în total populație a persoanelor aflate în stare de deprivare materială severă și a persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015	83

INTRODUCERE

Excluziunea socială afectează indivizi și comunități în moduri foarte diverse, care nu pornesc doar de la sărăcie – așa cum se consideră de obicei – ci și de la neintegrare socială cauzată de neparticiparea la relațiile sociale în care se implică majoritatea, de la lipsa unui loc de muncă, de la posibile disfuncționalități familiale, de la discriminare sau intoleranță etc. Excluziunea socială a unor persoane sau categorii de persoane are cauze numeroase și ia forme multiple, transmițându-se adeseori de la o generație la următoarea.

În acest sens, un deziderat foarte important al Uniunii Europene este promovarea incluziunii sociale sau, cu alte cuvinte, lupta împotriva sărăciei și excluziunii sociale, și se realizează prin stabilirea unor obiective specifice comun acceptate de toate statele, prin implementarea unor planuri naționale de acțiune prin care obiectivele să fie atinse și prin dezvoltarea unui sistem de măsurare și de raportare periodică a schimbărilor apărute.

➔ *Sistemul de indicatori statistici de incluziune socială*

Monitorizarea progreselor realizate de statele membre ale UE în reducerea acestui flagel se realizează cu ajutorul unui sistem de indicatori statistici de incluziune socială, care permit măsurarea într-o manieră comparativă a evoluției fenomenului.

În vederea construirii unui set de indicatori care să asigure comparabilitatea între statele membre UE, la summitul de la Laeken din decembrie 2001, Consiliul European a aprobat o listă de 10 indicatori primari și 8 indicatori secundari pentru a oferi date statistice care să permită descrierea diverselor aspecte legate de incluziunea socială, aspecte ce aparțin unor domenii importante, și anume: sărăcia monetară și inegalitatea, ocuparea, starea de sănătate și educația. Acești 18 indicatori comuni pentru toate țările sunt completați de a treia categorie de indicatori, cei terțiari, care asigură posibilitatea estimării unor fenomene specifice diferitelor țări.

Stabilirea acestor indicatori a necesitat un efort deosebit, generat de multiplele scopuri cărora aceștia trebuie să le răspundă. În primul rând indicatorii de incluziune socială trebuie să identifice esența problemelor și să aibă o interpretare normativ acceptată. În al doilea rând aceștia trebuie să fie robuști și valizi din punct de vedere statistic, cu alte cuvinte să nu fluctueze din cauza unor fenomene irelevante pentru scopul pentru care au fost creați. Un alt criteriu important a fost stabilitatea și posibilitatea de a fi reactualizați periodic, în vederea evidențierii efectelor diferitelor politici sociale. Și nu în ultimul rând, indicatorii de incluziune socială trebuie să asigure comparabilitate între statele membre.

Ulterior acești indicatori au fost rafinați din punct de vedere metodologic, așa încât în anul 2006, Comitetul de protecție socială a aprobat un nou set de indicatori generali, al căror principal obiectiv a fost o mai bună măsurare a incluziunii sociale. Noua listă de indicatori aprobată conține 11 indicatori primari, 6 secundari (cu diverse dezagregări) și 13 indicatori de context. În practică, lista de indicatori primari a fost adaptată pentru a conține numai indicatorii cei mai importanți care descriu dimensiunile diferite ale sărăciei și excluziunii sociale. Câțiva indicatori care au fost în lista principală au fost transformați în indicatori secundari. Alții au fost incluși în lista indicatorilor de context.

În lucrarea de față sunt prezentate aspecte privind sărăcia și deprivarea materială utilizându-se indicatori generali care asigură comparabilitatea cu celelalte state membre ale UE.

➔ **Metoda de măsurare a sărăciei**

Eurostat, Oficiul de statistică al UE, utilizează ca metodă de măsurare a sărăciei *metoda relativă*. Opțiunea pentru această metodă este fundamentată pe două considerente¹: (a) asigurarea tuturor cetățenilor europeni unui standard de viață cât mai înalt, corespunzător nivelului de dezvoltare economico-socială al fiecărui stat, nu doar un nivel minim de trai; (b) existența unor decalaje considerabile între stadiile de dezvoltare ale statelor, ceea ce face foarte dificilă definirea unui nivel de trai minim, unanim acceptabil în Uniune.

Sărăcia relativă este înțeleasă ca fiind situația unei persoane ale cărei resurse, în principal monetare, nu îi permit atingerea unui anumit nivel de bunăstare realizat de întreaga populație din țara respectivă. Pentru măsurarea acestei „stări” se utilizează un set complex de indicatori statistici, care descriu dimensiunea, incidența, profilul și gravitatea fenomenului sărăciei din fiecare țară, făcând posibilă totodată și comparația internațională. Indicatorul principal îl constituie venitul bănesc disponibil al unei persoane, într-un anumit moment de timp.

Potrivit acestei metode de estimare se determină persoanele ale căror resurse sunt mai mici comparativ cu restul populației, ceea ce nu înseamnă automat că resursele acestor persoane nu le permit acoperirea unui nivel minim de trai (ceea ce ar presupune starea de sărăcie în accepțiunea cea mai simplă). Din acest motiv, la nivelul UE indicatorii privind sărăcia relativă sunt intitulati indicatori „ai riscului de sărăcie”.

În calitate de stat membru al UE, România a aplicat metodologia de estimare a sărăciei recomandată de Eurostat, în paralel cu dezvoltarea unui sistem național care se bazează însă pe metoda absolută² de estimare a sărăciei.

¹ Statistics in focus - Sărăcia monetară în noile state membre și în țările candidate, Eurostat, 2004

² Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice este instituția responsabilă cu producerea statisticilor prin aplicarea metodei absolute de estimare a sărăciei

Pentru obținerea unei caracterizări cât mai complete a stării de sărăcie și incluziune socială este necesară extinderea analizei de la aspectele de deprivare monetară, la cele de deprivare non-monetară. Aceasta se referă la măsura în care o persoană poate desfășura o activitate potrivită aptitudinilor proprii, poate avea o alimentație adecvată, își poate permite condiții de locuit corespunzătoare, își poate asigura posesia unor bunuri de folosință îndelungată, precum și alte elemente care fac parte din standardul de viață oferit de societate la un moment dat. Existența sau absența unuia sau mai multor astfel de elemente are efect determinant asupra stării de sărăcie, profunzimii și severității acesteia.

Studierea depriverii materiale se realizează printr-o serie de indicatori specifici diferitelor aspecte avute în vedere.

Lucrarea de față reprezintă rezultatul eforturilor de testare, aplicare și analiză a metodologiei Eurostat de estimare a sărăciei relative în România și acoperă în principal indicatorii privind sărăcia monetară.

➔ **Sursa datelor**

La nivelul Uniunii Europene, principalul instrument statistic de colectare a datelor pentru asigurarea informațiilor necesare măsurării sărăciei și excluziunii sociale îl reprezintă ancheta asupra veniturilor și condițiilor de viață (EU-SILC). Aceasta este o anchetă armonizată, toate țările membre fiind obligate să aplice regulamentele adoptate de Consiliul Europei în acest domeniu.

Ancheta are ca principale avantaje, următoarele:

- ✓ asigură comparabilitatea internațională a indicatorilor, prin folosirea aceluiași definiții și clasificări;
- ✓ permite diseminarea rapidă a informațiilor prin impunerea pentru toate țările a unor termene unitare de raportare a datelor naționale;
- ✓ asigură un cadru flexibil la care fiecare țară își poate adapta regulamentele în vederea luării în considerare a specificului național;
- ✓ furnizează cei mai importanți indicatori de sărăcie, inclusiv ai celor care necesită date longitudinale, informații absolut necesare în compararea evoluției în timp a fenomenului sărăciei dintr-o țară.

Cadrul legislativ în baza căruia se desfășoară ancheta EU-SILC, este reprezentat în principal de Regulamentul nr. 1177/2003 al Parlamentului European și al Consiliului Europei referitor la venituri și condiții de viață. EU-SILC asigură producerea de statistici comunitare privind veniturile și condițiile de viață, prin două module (transversal și longitudinal de tip panel) utilizabile în caracterizarea sărăciei și incluziunii sociale la nivel național și european.

În România, cercetarea statistică europeană se numește **Ancheta asupra calității vieții (ACAV)** și are ca principal obiectiv producerea de date statistice detaliate utilizabile pentru caracterizarea condițiilor de viață ale populației. Aceasta se realizează prin colectarea unor informații care privesc diferite aspecte sociale: condițiile de locuit, starea de sănătate, educația, ocuparea forței de muncă, veniturile, dotarea locuinței cu diferite facilități și bunuri de folosință îndelungată etc.

Un alt obiectiv important al anchetei îl reprezintă estimarea nivelului sărăciei, utilizând metoda relativă, în care indicatorul de bunăstare utilizat este **venitul disponibil pe adult echivalent**, iar pragul de sărăcie este stabilit la 60% din mediana distribuției gospodăriilor după acest tip de venit.

Veniturile disponibile bănești se determină prin însumarea veniturilor realizate din toate sursele, fără însă a se include contravaloarea veniturilor în natură (contravaloarea autoconsumului din resursele proprii ale gospodăriilor, contravaloarea veniturilor în natură primite de salariați în cadrul contractelor colective de muncă și contravaloarea veniturilor în natură ale beneficiarilor de prestații sociale) din care se deduc impozitele, contribuțiile de asigurări sociale și alte plăți cu caracter obligatoriu.

Ancheta este organizată ca o cercetare prin sondaj de tip panel, ea permițând interviuarea timp de 4 ani consecutivi a unui număr de circa 9000 de gospodării, pe baza datelor obținute fiind posibilă estimarea unui număr mare de indicatori transversali (în fiecare an) și longitudinali (cum ar fi rata sărăciei persistente). Eșantionul utilizat este de tip rotațional. Acesta este format din 4 sub-eșantioane din care, anual, un sub-eșantion iese din cercetare și se introduce un altul nou. În acest fel se asigură volumul de înregistrări necesar pentru obținerea estimațiilor reprezentative la nivelul fiecărui an și pe o perioadă de 4 ani consecutivi. Un eșantion longitudinal complet se obține după 4 ani consecutivi de desfășurare a anchetei.

*
* *

Datele utilizate în publicația "Dimensiuni ale incluziunii sociale în România, în anul 2016" au fost calculate utilizând populația rezidentă la 1 ianuarie a anului respectiv.

I. SĂRĂCIA

Sărăcia este situația în care se află acei oameni ale căror venituri sunt atât de scăzute încât le este imposibilă atingerea unui standard de viață considerat ca fiind acceptabil în societatea în care trăiesc, care se confruntă cu dezavantaje multiple legate de șomaj, venituri mici, condiții de locuit precare, îngrijirea inadecvată a sănătății și bariere în accesul la învățământ, cultură, sport și petrecerea timpului liber.

1.1 Distribuția sărăciei

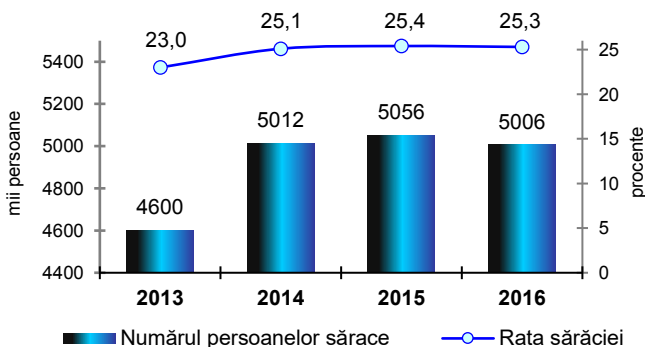
Rata sărăciei relative reprezintă ponderea persoanelor sărace (care au un venit disponibil pe adult-echivalent mai mic decât pragul stabilit la nivelul de 60% din mediana veniturilor disponibile) în totalul populației.

Estimată pe baza veniturilor totale disponibile, exclusiv contravaloarea consumului din resurse proprii ale gospodăriei, rata sărăciei relative a fost în anul 2016 de 25,3%. În valori absolute, numărul săracilor corespunzător acestei rate a fost de 5006 mii persoane.

Peste unul din patru locuitori ai României trăia într-o gospodărie ale cărei venituri erau mai mici decât pragul stabilit la nivelul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent.

În perioada 2013-2016, rata sărăciei, estimată în raport cu pragul stabilit în funcție de nivelul și distribuția veniturilor din anul pentru care se face evaluarea, a evoluat ascendent, de la valoarea 23,0%, la 25,3% în ultimul an.

Figura 1. **Rata sărăciei și numărul persoanelor sărace, în perioada 2013-2016**

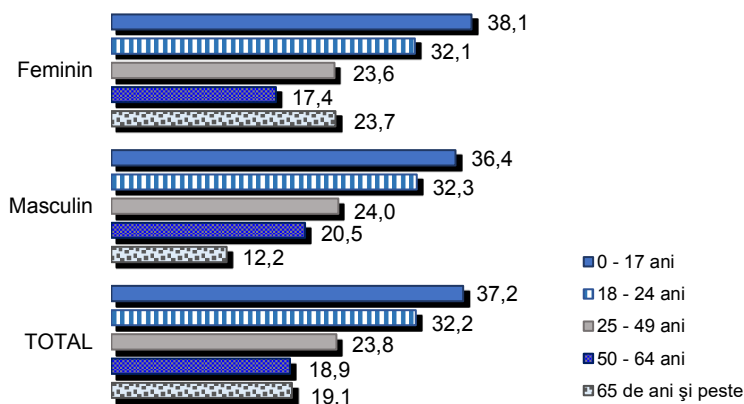

Analiza ratei sărăciei pe **sexe** în perioada 2013-2016, nu relevă diferențe semnificative între femei și bărbați. Riscul de sărăcie afectează însă cu intensitate diferită populația în funcție de **grupa de vârstă**, de capacitatea de muncă de care dispune și, evident, de veniturile dobândite.

Pe întreaga perioadă analizată, cea mai înaltă incidență a sărăciei s-a înregistrat în rândul copiilor și tinerilor în vârstă de până la 18 ani, peste o treime dintre aceștia s-au aflat sub pragul de sărăcie, mult peste nivelurile corespunzătoare adulților, (creșterea în 2016 față de 2013 a fost de 2,5 puncte procentuale). Starea de sărăcie în această perioadă s-a menținut la cote ridicate și la tinerii cu vârste între 18-24 ani (diferența față de începutul perioadei a fost de 2,1 puncte procentuale), în 2016 ajungând să afecteze puțin sub o treime dintre ei.

Populația vârstnică (65 ani și peste) este afectată într-o măsură mai redusă de sărăcie (aproape 1 din 5 dintre aceștia), nivelul ratei fiind inferior mediei pe ansamblul populației. Rata sărăciei în rândul vârstnicilor a crescut în perioada 2013-2016, cu 4,6 puncte procentuale.

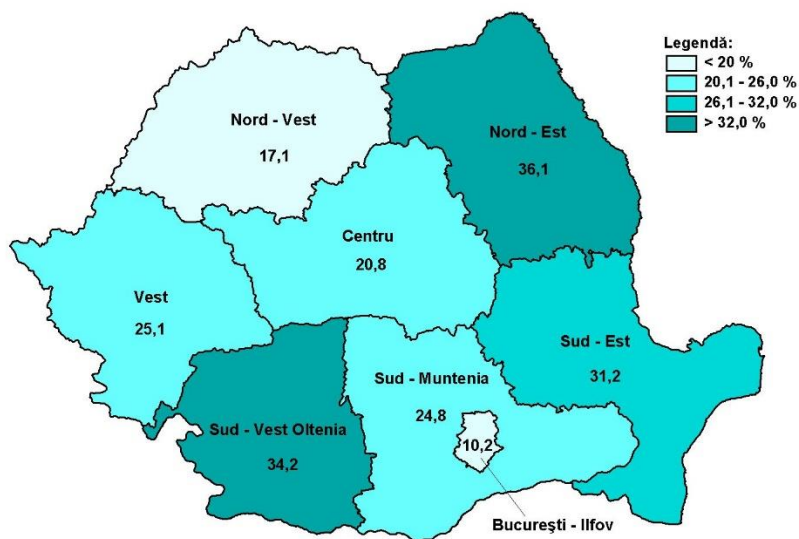
Figura 2. **Rata sărăciei pe total, sexe și grupe de vârstă, în anul 2016 (%)**

Urmărind evoluția ratei sărăciei pe sexe și grupe de vârstă în perioada 2013-2016, constatăm că acestea au evoluat diferit pe fiecare categorie. Cele mai pronunțate diferențe pe sexe le întâlnim la grupa 65 de ani și peste, unde în anul 2016, femeile au atins valori ale ratei sărăciei cu 11,5 puncte procentuale mai mari decât ale bărbaților, caracteristică ce se menține pe întreaga perioadă. Bărbații mai afectați de sărăcie decât femeile au fost cei aflați în grupa de vârstă 50-64 ani (3,1 puncte procentuale).

Sărăcia este inegal distribuită și în profil **regional**. În anul 2016, rata sărăciei a fost de aproape 4 ori mai mare în regiunea Nord-Est, de peste 3 ori în regiunile Sud-Vest Oltenia, Sud-Muntenia și Sud-Est decât în regiunea București-Ilfov.

Figura 3. *Rata sărăciei pe regiuni de dezvoltare, în anul 2016*

În anul 2016, cele mai mari rate ale sărăciei s-au înregistrat în regiunile Nord-Est (36,1%), Sud-Vest Oltenia (34,2%) și Sud-Est (31,2%), iar cea mai mică în București-Ilfov (10,2%).

Din analiza evoluției ratei sărăciei în anul 2016 față de 2013, se observă că aproape în toate regiunile s-au înregistrat creșteri în ultimul an. Cele mai mari creșteri s-au întâlnit în regiunea București-Ilfov (6,1 puncte procentuale), urmate de regiunile Centru, Vest și Sud-Muntenia (cu 2,6, 2,4 și respectiv 2,1 puncte procentuale). De remarcat este că rata sărăciei a scăzut față de 2013 doar în regiunea Sud-Est (cu 1 punct procentual).

Tabelul 1. *Rata sărăciei pe regiuni, în perioada 2013-2016*

Regiunea de dezvoltare	2013	2014	2015	2016
Nord – Est	34,5	36,1	35,9	36,1
Sud – Est	32,2	34,0	32,4	31,2
Sud – Muntenia	22,7	25,5	30,6	24,8
Sud – Vest Oltenia	28,2	28,3	32,1	34,2
Vest	22,7	27,5	19,8	25,1
Nord – Vest	17,1	20,4	19,2	17,1
Centru	18,2	20,4	17,8	20,8
București – Ilfov	4,1	4,8	5,9	10,2

1.2 Profilul sărăciei

Teoretic, în anumite condiții socio-economice, orice persoană, indiferent de situația ei particulară, poate deveni săracă pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp. În cazul unor persoane, însă, riscul de a intra în sărăcie este totdeauna mare și aproape inevitabil. Este vorba de persoanele ale căror caracteristici fizice, psihice, educaționale, ocupaționale etc. le îngreunează accesul la nivelurile de bunăstare oferite de societate și le fac vulnerabile față de fenomenul sărăciei. La acestea se adaugă desigur și săracii de conjunctură, adică persoane afectate de unele schimbări de natură să influențeze piața muncii sau dezvoltarea generală a societății la un moment dat.

Caracteristicile demo-socio-economice ale persoanelor, precum și **tipurile de gospodării** în care trăiesc, constituie factori de influență, adesea determinanți, ai apariției și creșterii riscului de sărăcie.

Existența unei ocupații, și în general **statutul ocupațional**, reprezintă o caracteristică de cea mai mare însemnătate în crearea unui cadru de viață care să asigure bunăstarea sau sărăcia persoanelor respective. De aici rezultă și diferențierile importante existente între ratele de sărăcie ale diferitelor categorii socio-ocupaționale.

O primă distincție în analiză se poate face din punctul de vedere al existenței unei ocupații care să ofere posibilitatea realizării unor venituri. În acest caz putem observa că, pe ansamblu, în mod normal, persoanele ocupate sunt mai ferite de pericolul sărăciei decât cele neocupate sau inactive, dar și în interiorul acestor două categorii se remarcă o varietate de situații.

În anul 2016, din totalul persoanelor ocupate, cele aflate sub pragul de sărăcie au reprezentat 18,9%, cu 7,3 puncte procentuale mai puțin decât în cazul persoanelor care nu au desfășurat nicio activitate economico-socială.

În cadrul persoanelor antrenate într-o activitate economico-socială de tip salarial sau pe cont propriu, se remarcă diferențierile între sexe: aproximativ un bărbat din 5 și respectiv o femeie din 7 au fost sub pragul de sărăcie. În schimb, la persoanele neocupate sau inactive în anul 2016, diferența dintre ponderea femeilor și bărbaților a fost de 6,3 puncte procentuale.

Referitor la persoanele neocupate, trebuie evidențiată situația șomerilor a căror rată de sărăcie este foarte mare. Practic, circa un șomer din doi este sărac, bărbații șomeri având situația cea mai grea, comparativ cu femeile aflate în șomaj (de două ori mai mulți bărbați decât femei).

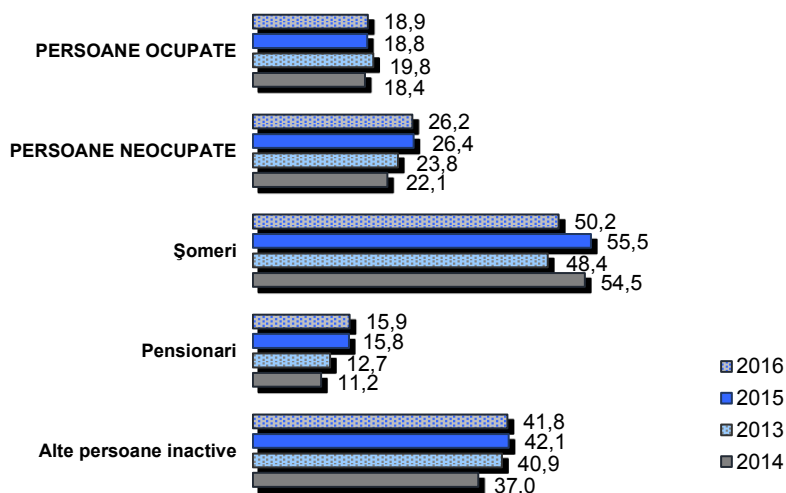
Tabelul 2. **Rata sărăciei pe statute ocupaționale și sexe, în anul 2016**

- % -

	Total persoane	de sex:	
		masculin	feminin
Persoane ocupate	18,9	21,5	15,2
Persoane neocupate sau inactive,	26,2	22,2	28,5
din care:			
șomeri	50,2	58,0	27,8
pensionari	15,9	11,6	18,9
alte persoane inactive	41,8	41,1	42,1

Riscul de sărăcie al persoanelor neocupate însă s-a accentuat pe întreaga perioadă analizată, în special la alte persoane inactive cu 4,8 puncte procentuale (la bărbați s-a înregistrat cea mai mare creștere, 9,5 puncte procentuale față de 3,0 puncte procentuale la femei) și la pensionari cu 4,7 puncte procentuale (5,7 puncte procentuale la femei față de 3,3 puncte procentuale la bărbați). Scăderea ratei sărăciei în această perioadă s-a observat la șomeri, cu 4,3 puncte procentuale (cu 12,3 puncte procentuale la femei față de 2,3 puncte procentuale la bărbați).

Figura 4. **Rata sărăciei după statutul ocupațional al persoanelor, în perioada 2013-2016 (%)**

Tipul și structura gospodăriilor în care trăiesc persoanele sunt caracteristici aflate în legătură directă cu riscul de sărăcie, în sensul creșterii sau descreșterii acestuia.

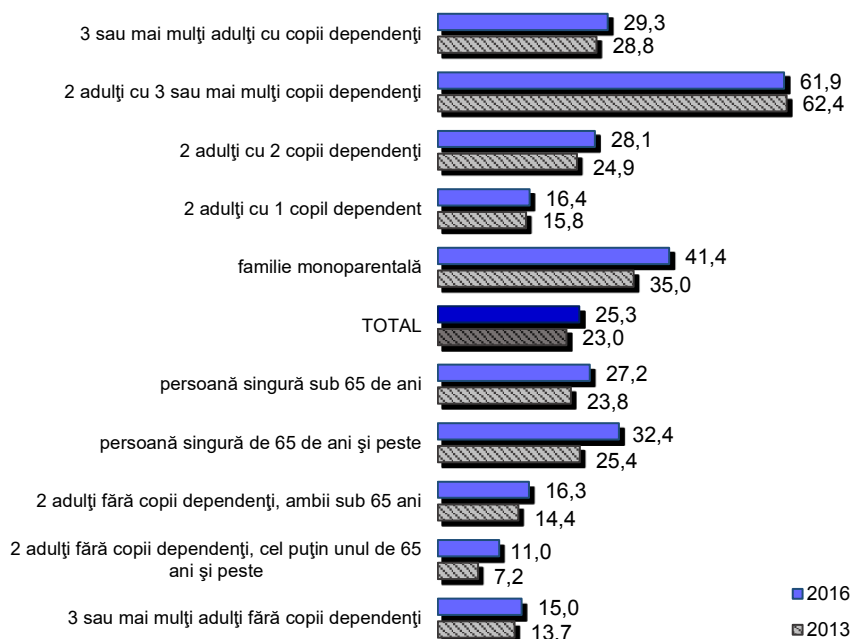
Un factor important în apariția și intensificarea stării de sărăcie îl constituie existența și numărul copiilor aflați în întreținerea gospodăriei din care face parte persoana respectivă. Sărăcia este mai frecventă în rândul persoanelor care trăiesc în

gospodăriile cu copii dependenți¹ (în anul 2016 a atins 30,8%), decât în cazul celor care trăiesc în gospodăriile fără copii (18,3% în ultimul an).

În anul 2016, dintre *gospodăriile cu copii dependenți*, cele mai puternic afectate de sărăcie au fost gospodăriile numeroase formate din 2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți (61,9% dintre aceștia), a familiilor monoparentale, părinte singur cu cel puțin un copil dependent (41,4%), a celor de 3 sau mai mulți adulți cu copii dependenți (29,3%), la persoanele din gospodăriile formate din 2 adulți cu 2 copii dependenți (în proporție de 28,1%). În comparație cu acestea, gospodăriile formate din 2 adulți și 1 copil dependent au fost afectate de sărăcie într-o măsură mai redusă (16,4%).

În *gospodăriile fără copii dependenți*, considerate în general mai puțin afectate de sărăcie, apar totuși diferențieri notabile produse de numărul și vârsta persoanelor care trăiesc într-un anumit tip de gospodărie. Astfel, persoanele singure sunt mai expuse riscului de sărăcie, în special în cazul femeilor (33,2% față de 25,9% la bărbați). De asemenea, persoanele care trăiesc singure devin tot mai sărace pe măsura înaintării în vârstă: persoanele în vârstă de până la 65 de ani au o rată de sărăcie de 27,2%, pe când cei cu vârsta de 65 ani și peste sunt săraci în proporție de 32,4%.

Figura 5. **Rata sărăciei după tipul gospodăriei, în anii 2013 și 2016 (%)**

¹ Se consideră copil dependent toate persoanele în vârstă de 0-17 ani

În gospodăriile formate din 2 persoane având vârsta de sub 65 de ani rata sărăciei a fost de 16,3%, iar în gospodăriile de 3 sau mai mulți adulți fără copii dependenți rata a fost de 15,0%. O situație relativ favorabilă se remarcă în *gospodăriile cu 2 adulți fără copii dependenți*, din care cel puțin unul în vârstă de 65 de ani și peste, unde rata sărăciei din anul 2016 a fost 11,0%.

În perioada 2013-2016, se observă o deteriorare a situației materiale a *gospodăriilor cu copii dependenți*, rata sărăciei la această categorie a crescut în anul 2016 cu 2,1 puncte procentuale față de 2013. O creștere importantă a ratei sărăciei de-a lungul acestei perioade s-a înregistrat în cadrul *gospodăriilor formate din 1 adult cu cel puțin 1 copil dependent (familie monoparentală)* cu 6,4 puncte procentuale. Creșteri semnificative ale ratei s-au remarcat și la familiile de *2 adulți cu 2 copii dependenți (3,2 puncte procentuale)*.

În ceea ce privește *gospodăriile fără copii dependenți*, în aceeași perioadă analizată, s-a observat o creștere a nivelului riscului de sărăcie al acestora cu 3,2 puncte procentuale. O creștere pronunțată a riscului de sărăcie s-a înregistrat la persoanele singure de sex feminin și la persoanele singure în vârstă de 65 de ani și peste (cu 7,4 și respectiv 7,0 puncte procentuale), la familiile de 2 adulți, din care cel puțin unul în vârstă de 65 ani și peste (3,8 puncte procentuale) și la persoanele singure de sub 65 ani (3,4 puncte procentuale).

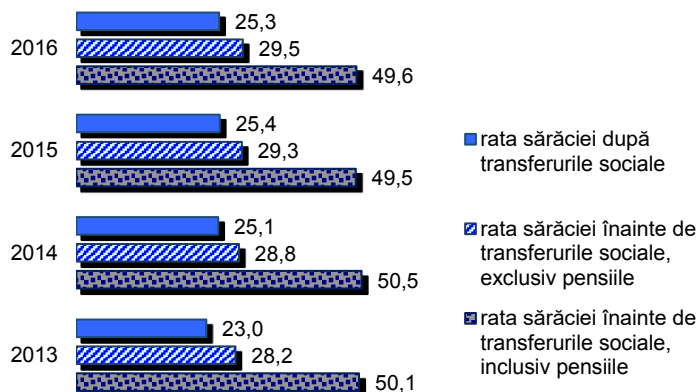
Urmărind schimbările survenite în perioada 2013-2016 la nivel de sărăcie în funcție de **statutul de ocupare a locuinței**, observăm că aceasta a avut o evoluție ascendentă pe ansamblu, mai pregnantă la statutul de chiriaș (+16,9 puncte procentuale) decât al celui de proprietar (+2,0 puncte procentuale). O creștere mai pronunțată s-a înregistrat la bărbații cu statut de chiriaș decât la femei (+18,5 față de +16,6 puncte procentuale). La statutul de proprietar, creșterile care au avut loc la ambele sexe au fost ușor tot în defavoarea femeilor (+2,6 față de +1,5 puncte procentuale).

Un element cu pondere însemnată în structura veniturilor unor persoane și, implicit, cu efect asupra stării de sărăcie sau non-sărăcie, îl constituie **transferurile sociale** primite din partea statului ca forme de protecție sau asistență socială. Este vorba aici de pensii, alocații familiale, ajutoare de șomaj, indemnizații pentru persoanele cu dizabilități și alte tipuri de indemnizații, burse, reduceri și gratuități de tot felul etc.

Pentru evidențierea influenței transferurilor sociale asupra sărăciei se utilizează doi indicatori specifici și anume: **rata sărăciei înainte de transferurile sociale, inclusiv pensiile** (adică înainte de toate tipurile de transferuri primite) și, respectiv, **rata sărăciei înainte de transferurile sociale, exclusiv pensiile** (adică înaintea primirii diferitelor transferuri, altele decât pensia). Analiza de impact a transferurilor sociale asupra riscului de sărăcie este realizată în funcție de includerea sau excluderea

pensiilor din prestațiile sociale, pensia fiind una dintre sursele de venit cu pondere mare în veniturile din prestațiile sociale. De asemenea, se cuvine menționat că rata sărăciei generală, utilizată curent în analizele de sărăcie, este o rată determinată după includerea în venituri a tuturor transferurilor sociale.

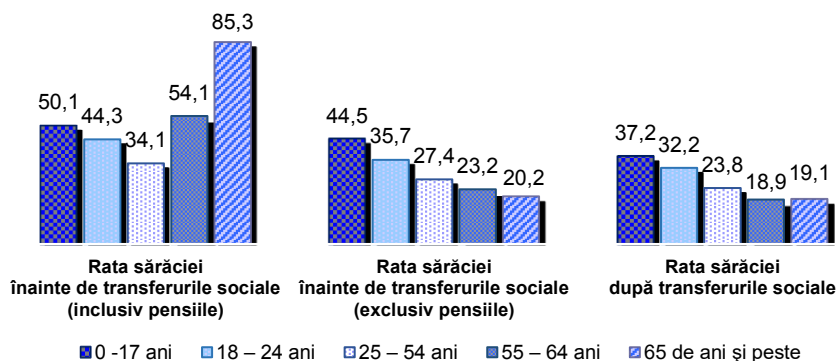
Figura 6. **Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale, în perioada 2013 – 2016 (%)**

În anul 2016, un sfert din populație nu a fost afectată de sărăcie datorită existenței transferurilor sociale. Doar pensiile au făcut ca 20,1% din populație să nu „cadă” în această situație nefavorabilă.

Dacă în anul 2016 nu s-ar fi plătit pensiile și celelalte transferuri sociale, aproape jumătate din populație (49,6%) s-ar fi situat sub pragul sărăciei relative și în mod evident situația s-ar fi înrăutățit în cazul persoanelor vârstnice (65 de ani și peste) care, într-o proporție de 85,3%, ar fi fost în stare de sărăcie relativă. Aceeași situație s-ar fi înregistrat și la persoanele aflate în grupa de vârstă 55-64 de ani, dar într-o proporție mai redusă, de 54,1%.

În cazul teoretic în care veniturile ar include pensiile, dar nu și celelalte tipuri de transferuri, situația s-ar ameliora cumva în sensul că proporția săracilor ar coborî la circa 29% din populație. Evident că pensiile determină cea mai mare „ieșire” din starea prezumtivă de sărăcie pentru persoanele vârstnice (aproape 65% dintre acestea), dar și cea mai scăzută în cazul copiilor și tinerilor de până la 18 ani, acest tip de transfer social nefiindu-le caracteristic. Lipsa altor feluri de transferuri sociale, de care beneficiază în mod obișnuit copiii și tinerii, ar fi resimțită de 7% dintre aceștia.

Figura 7. **Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale, după grupa de vârstă, în anul 2016 (%)**

Toate aceste observații, cu mici diferențe procentuale, sunt caracteristice și pentru anii precedenți, fapt care întărește convingerea că transferurile sociale au o importanță deosebită pentru nivelul de trai al populației.

1.3 Profunzimea sărăciei

Starea de sărăcie relativă nu dispare complet și nici nu poate fi generală, dar poate lua forme mai accentuate sau mai atenuate, cuprinzând un număr mai mare sau mai mic de persoane, în funcție de influența diferitelor caracteristici demo-socio-economice ale societății în ansamblu sau ale indivizilor.

Pentru întregirea „imaginei” fenomenului sărăciei se folosesc indicatori specifici, care caracterizează profunzimea acestuia cum ar fi: dispersia în jurul pragului de sărăcie, indicele inegalității veniturilor, deficitul median relativ și coeficientul Gini.

1.3.1 Dispersia în jurul pragului de sărăcie

Definirea pragului de sărăcie ca procent de 60% din valoarea mediane distribuției persoanelor după nivelul venitului disponibil pe adult-echivalent reprezintă o convenție, stabilită însă pe baza unor considerente de ordin statistic. O primă formă de măsurare a severității sărăciei este calcularea ratelor de sărăcie vis-à-vis de **diferite alte praguri**, mai severe sau mai „relaxate” decât cel standard, de 60%. Rezultatele ar putea fi interpretate ca reprezentând surplusul de persoane care ar intra în sărăcie sau, din contră, ar ieși din sărăcie, dacă pragul sărăciei ar avea o valoare mai ridicată sau mai scăzută.

În anul 2016, se observă că cei mai săraci (adică acele persoane care au un venit de până la 40% din valoarea mediane distribuției veniturilor disponibile pe

adult-echivalent) reprezintă peste jumătate din numărul total al persoanelor considerate sărace la nivelul pragului „standard” de 60%.

Acesta poate conduce la concluzia că sărăcia în România este foarte profundă, multe persoane având șanse reduse de a se desprinde din această situație într-un timp scurt.

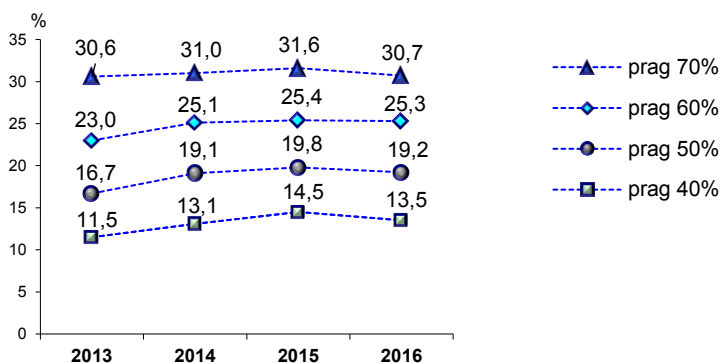
Tabelul 3. **Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, în anul 2016**

	Rata sărăciei	Raportul față de rata de 60%
Praguri de sărăcie,		
40%	13,5	53,4
50%	19,2	75,9
60%	25,3	100,0
70%	30,7	121,3

De asemenea, 24,1% dintre săracii „standard” au teoretic cele mai mari șanse să iasă din sfera sărăciei relative, dacă pragul de sărăcie ar fi de 50% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent.

Dacă s-ar avea în vedere un prag al sărăciei constituit pe baza unui venit disponibil pe adult-echivalent reprezentând 70% din valoarea mediane, zona sărăciei relative ar fi mult extinsă, înglobând un număr de persoane cu 21,3% mai mare decât cel luat în considerare în mod curent.

Figura 8. **Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, în perioada 2013-2016**

Distribuția populației în raport cu pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediană a evoluat ascendent în perioada 2013-2015, iar în 2016 s-a înregistrat o tendință de scădere față de anul 2015.

Tabelul 4. **Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, pe sexe, în anul 2016**

	- % -	
	Masculin	Feminin
Praguri de sărăcie,		
40%	13,8	13,2
50%	19,4	19,0
60%	24,8	25,7
70%	30,2	31,1

Atât la pragul de 40% din mediană, cât și la pragul de 50%, rata de sărăcie a bărbaților o depășește ușor pe cea a femeilor, la pragul standard de 60% și la pragul de 70% însă diferența este mai semnificativă, rata este ușor mai mare la femei (cu 0,9 puncte procentuale mai mare la ambele praguri).

1.3.2 Indicele inegalității veniturilor

Indicele inegalității veniturilor arată de câte ori sunt mai mari veniturile disponibile pe adult-echivalent ale persoanelor considerate cele mai bogate (din ultima quintilă a distribuției persoanelor după venit) față de veniturile persoanelor considerate cele mai sărace (din prima quintilă a distribuției persoanelor după venit). Quintila reprezintă o cincime (20%) din totalul persoanelor cuprinse în distribuție. Uneori, acest indicator este denumit și "raportul S80/S20".

Raportul S80/S20 arată faptul că, în anul 2016, persoanele din gospodăriile considerate bogate (făcând parte din quintila V a distribuției după venit) au obținut un volum total de venituri de 7,2 ori mai mare decât persoanele din gospodăriile considerate sărace (făcând parte din quintila I a distribuției).

Pe perioada analizată, indicele inegalității veniturilor a avut o creștere accelerată până în anul 2015, când a atins și maximul

perioadei (8,3%), însă în 2016 a scăzut la valoarea atinsă și în 2014.

Cum era de așteptat, inegalitate mai mare a veniturilor bănești disponibile se înregistrează la persoanele cu vârsta sub 65 de ani față de cele cu vârsta peste 65 de ani care sunt dependente numai de venituri din transferuri sociale.

Tabelul 5. **Indicele inegalității veniturilor, în perioada 2013 – 2016**

	2013	2014	2015	2016
Total persoane	6,8	7,2	8,3	7,2
Persoane sub 65 ani	7,4	7,8	8,8	8,0
Persoane de 65 ani și peste	4,5	4,8	6,2	4,4

Astfel, în timp ce pentru prima categorie de vârstă indicele inegalității veniturilor a variat de la 7,4 la 8,0, cu un maxim de 8,8 atins în 2015, pentru cea de-a doua categorie, indicele s-a situat în jurul valorii de 4, exceptând anul 2015, când a atins valoarea de 6,2.

1.3.3 Deficitul median relativ

Indicatorul se determină ca diferență între nivelul pragului de sărăcie și mediana veniturilor persoanelor sărace sau ca mediană a diferențelor dintre prag și venit. Indicatorul mai poate fi întâlnit și sub denumirea “distanța mediană relativă”.

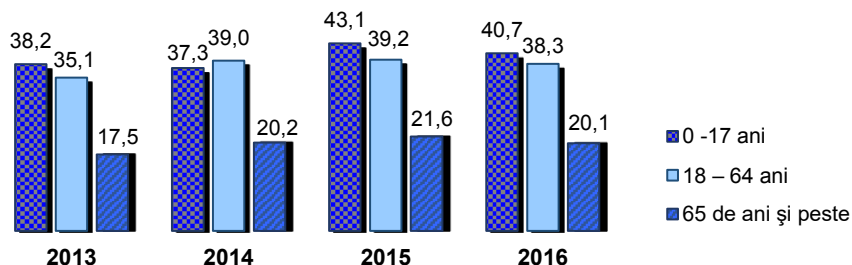
Deficitul median relativ este un indicator de profunzime a sărăciei, care semnifică “distanța” la care se află venitul unei persoane sărace până la nivelul pragului, de la care persoana ar înceta să mai fie considerată săracă, calculat ca procent din pragul de sărăcie.

Altfel spus, sporul de venituri pe care ar trebui să-l obțină această persoană pentru a ajunge la nivelul pragului, ieșind astfel din sfera sărăciei.

În anul 2016, deficitul median relativ a fost de 36,2%, adică se poate spune că persoanele sărace au avut în medie un venit bănesc disponibil care a reprezentat 63,8% din valoarea pragului de sărăcie stabilit pentru acest an. Pe ansamblu, deficitul median relativ este mai crescut la bărbați decât la femei, ceea ce înseamnă că persoanele sărace de sex feminin se situează la o distanță relativ mai mică față de pragul de sărăcie. În anul 2016, această diferență s-a accentuat cu 2,6 puncte procentuale (37,6% la masculin față de 34,8% la feminin).

În perioada 2013-2016, deficitul median relativ de venituri cu care se confruntă populația săracă a avut un trend crescător din 2013 până în 2015 (de la 33,6% până la 38,2%), în 2016 scăzând ușor la 36,2%.

Figura 9. **Deficitul median relativ, după grupa de vârstă, în perioada 2013 - 2016 (%)**

Copiii și adolescenții în vârstă de până la 18 ani sunt persoanele cele mai sărace, cu cel mai ridicat nivel relativ al deficitului median (40,7% în 2016), urmate de adulți cu vârsta cuprinsă între 18-64 ani (38,3% în 2016). În cazul persoanelor vârstnice deficitul median relativ are o valoare mai mică (20,1% în 2016), deci persoanele respective sunt mai aproape de prag.

1.3.4 Coeficientul Gini

Coeficientul Gini evidențiază ce procent din totalitatea veniturilor populației ar trebui redistribuit, pentru a asigura o repartizare perfect egală între toți membrii societății.

O caracterizare a gradului de inegalitate a veniturilor disponibile ale populației este dată și de **coeficientul Gini**, a cărei valoare din anul 2016 (34,7%) conduce la concluzia că dispersia resurselor nu este foarte mare.

Din punct de vedere teoretic, coeficientul Gini poate lua valori cuprinse între 0 și 1 (sau 0 - 100%). O valoare nulă ar însemna o egalitate perfectă a distribuției, adică toți cetățenii unei țări ar primi același nivel al venitului. Dacă coeficientul Gini ar lua valoarea 1 (100%), întreg venitul dintr-o țară ar fi realizat de o singură persoană. Evident că în realitate aceste două situații nu pot fi întâlnite, inegalitatea existând întotdeauna, valoarea sa fiind mai mică sau mai mare de la o perioadă la alta, sau de la o țară la alta.

În perioada analizată valoarea coeficientului Gini a crescut constant, din 2013 până în 2015 (de la 34,6% până la 37,4%, când a atins maximul perioadei), iar în anul 2016 a scăzut ușor la 34,7%.

II. DEPRIVAREA MATERIALĂ

Amploarea stării de sărăcie poate fi mai bine relevată dacă se analizează, complementar sărăciei monetare, aspectele de privare materială, incapacitatea unor persoane de a-și asigura condiții de viață normale pentru actualul stadiu de dezvoltare a societății.

Lipsa unor bunuri materiale¹ se datorează în principal insuficienței resurselor financiare. Totuși trebuie spus că privarea materială poate fi indusă și de alți factori non-monetari, care țin de trăsăturile caracteristice ale persoanelor (sex, vârstă, nivel de instruire, sănătate, statut ocupațional etc.) sau ale cadrului socio-economic în care trăiesc persoanele respective (mediu de rezidență, nivel general de dezvoltare al comunității, piața muncii etc.).

Pentru caracterizarea statistică a situațiilor de privare materială se utilizează un sistem de indicatori constituit din 3 dimensiuni distincte denumite „**dimensiuni ale incluziunii sociale**”² și anume:

- **deprivarea materială din punct de vedere economic**, care se referă la situația economică a gospodăriei;
- **deprivarea materială din punct de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată** - cu referire la lipsa din dotarea gospodăriilor a unor bunuri de folosință îndelungată;
- **deprivarea materială din punct de vedere al calității necorespunzătoare a condițiilor de locuit**, cuprinzând câteva caracteristici ale locuinței care influențează calitatea vieții.

Persoanele care declară că sunt afectate de una sau mai multe din elementele componente ale acestor dimensiuni, sunt considerate deprivare material din punct de vedere economic, al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată sau al condițiilor de locuit.

¹ Ancheta asupra calității vieții permite distincția între lipsa unui bun de folosință îndelungată din cauza lipsei resurselor financiare necesare achiziționării sale și absența acestuia din dotarea gospodăriei din alte motive (membrii gospodăriei nu și-l doresc, este considerat inutil etc.)

² O prezentare mai amănunțită a elementelor componente deprivării materiale sunt prezentate în glosar

2.1 Deprivarea materială din punct de vedere economic

Starea de deprivare materială din punct de vedere economic ar putea fi considerată forma cea mai greu suportabilă, deoarece aduce atingere mai multor aspecte importante ale vieții în gospodărie. Lipsa posibilităților financiare face ca unele persoane să nu poată susține cheltuielile impuse de consumul unor produse alimentare de bază, de întreținerea corespunzătoare a locuinței, de achitarea unor obligații și plăți curente, de asigurarea unor condiții de odihnă și refacere în afara cadrului gospodăriei, dar și de acoperirea unor necesități financiare apărute în mod neașteptat și care grevează suplimentar bugetul propriu.

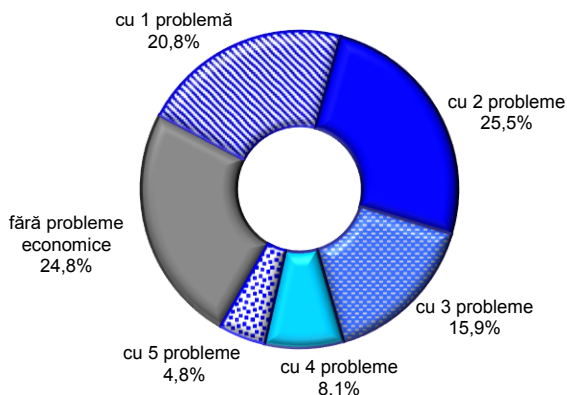
În totalul populației din România, persoanele care în anul 2016 au suferit de una sau mai multe lipsuri de natura deprivării economice au avut o pondere foarte mare, de 75,2%, prezentând o tendință de scădere în perioada 2013-2015, iar în 2016 a crescut cu 0,7 puncte procentuale. Comparativ cu anul 2013, deprivarea materială a scăzut cu 3,8 puncte procentuale. Situațiile care se întâlnesc cel mai frecvent sunt cele în care persoanele afectate declară existența a două probleme (25,5%), sau existența unei singure probleme (20,8%).

Dificultăți sporite prezintă cazurile persoanelor care se confruntă cu trei, patru sau cinci probleme economice, acestea reprezentând mai puțin de un sfert din totalul persoanelor deprivat.

În anul 2016, din punct de vedere al **incapacității de a plăti o săptămână de vacanță pe an** sau al **imposibilității, din punct de vedere financiar, de a face față unor situații neprevăzute**, 66,6% și respectiv 54,5% din populația României s-a aflat în una din aceste două situații.

Comparativ cu anul 2013, se observă o scădere semnificativă a numărului persoanelor care nu-și pot plăti anual o săptămână de concediu cu 5,6 puncte procentuale, însă o ușoară creștere se observă în rândul persoanelor care, puse într-o situație imprevizibilă, nu pot face față unor cheltuieli din resursele proprii (cu 1,5 puncte procentuale). Tot față de anul 2013, ponderea persoanelor care au restante la plata chiriei, a utilităților sau a ratelor a înregistrat o scădere pronunțată în anul 2016 (cu 11,8 puncte procentuale).

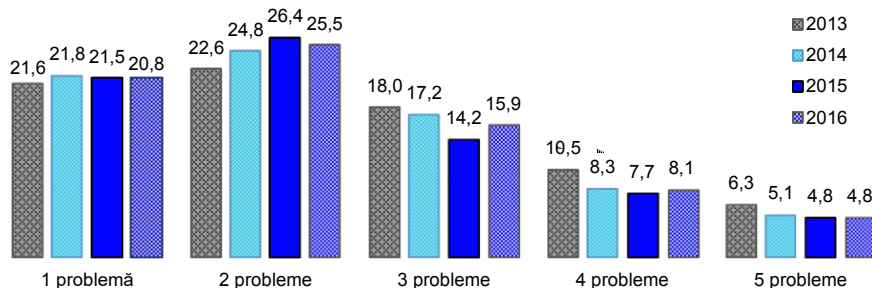
Figura 10. **Structura populației după gradul de depravare materială din punct de vedere economic, în anul 2016**

Pe parcursul ultimilor patru ani ponderea persoanelor deprivate din punct de vedere economic a oscilat relativ ușor în interiorul intervalului analizat. Scăderi semnificative în 2016 față de 2013 au înregistrat: ponderea persoanelor cu 4 și 3 probleme de depravare materială (cu 2,4 și respectiv 2,1 puncte procentuale), creșteri sugestive s-au semnalat la cele cu 2 probleme de depravare materială (cu 2,9 puncte procentuale).

Strânsa corelație dintre veniturile gospodăriilor și stilul de viață al membrilor acestora are un impact asupra deprinderii materiale din punct de vedere economic și nu numai.

Figura 11. **Ponderea persoanelor deprivate material din punct de vedere economic, după numărul problemelor, în perioada 2013-2016 (%)**

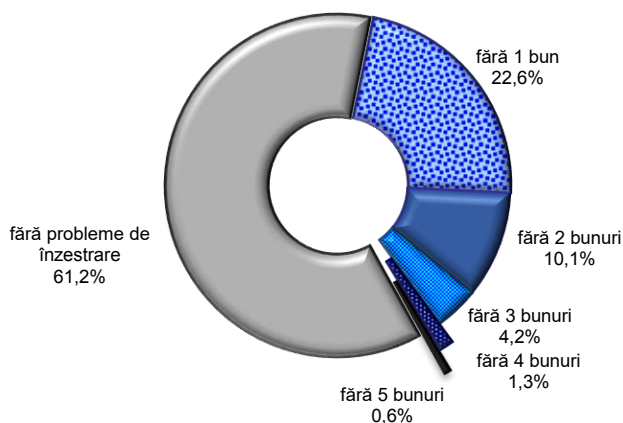

2.2 Deprivarea materială din punct de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată

Înzestrarea deficitară cu bunuri de folosință îndelungată este o altă caracteristică a fenomenului de deprivare materială. Lipsa, cauzată de incapacitatea financiară, a unuia sau mai multor bunuri de tipul: mașină de spălat rufe, televizor color, telefon, calculator sau autoturism, face ca persoana respectivă să nu poată beneficia de toate avantajele materiale ale tehnologiei actuale, ceea ce poate fi considerată o formă de marginalizare socială.

În anul 2016, persoanele aflate în stare de deprivare sub aspectul înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată au reprezentat 38,8% din totalul populației, proporție în scădere față de anul 2013 cu 8,2 puncte procentuale. Din totalul persoanelor, de lipsa unui singur bun suferă circa una din patru persoane, iar de lipsa a două bunuri una din zece persoane.

Figura 12. **Structura populației după gradul de deprivare materială din punct de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată, în anul 2016 (%)**

În România deprivarea materială din punctul de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată se reflectă predominant în lipsa autoturismului personal (32,9%) sau a unui calculator (16,2%). Totuși, în anul 2016, comparativ cu anul 2013, se observă o creștere cu 5,9 puncte procentuale a ponderii persoanelor care au autoturism personal și cu 6,8 puncte procentuale a celor care au calculator.

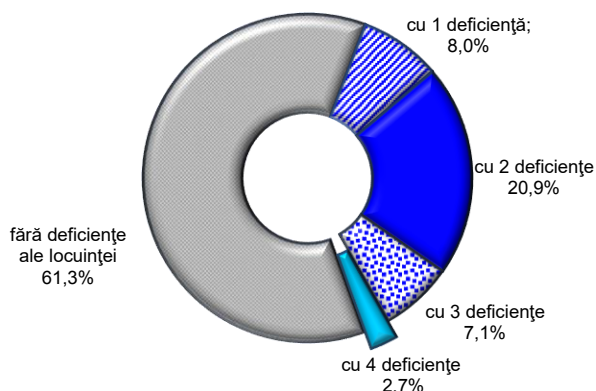
În perioada 2013-2016 se constată o tendință descrescătoare a persoanelor deprivare care se confruntau cu lipsa a una, două, trei sau patru bunuri de folosință îndelungată. Persoanele cărora le lipsesc toate cele 5 bunuri de folosință îndelungată sunt puține, iar valorile în perioada 2013-2016 au fost sub 1%.

2.3 Deprivarea materială din punct de vedere al calității necorespunzătoare a condițiilor de locuit

Condițiile de locuit pot constitui, în anumite situații, un motiv de deprivare destul de serios dacă avem în vedere că, pe termen lung, ele pot afecta chiar starea de sănătate a populației. Este cazul existenței unor caracteristici necorespunzătoare ale locuinței, precum: existența unor pereți cu igrasie, ferestre deteriorate, lipsa unei iluminări corespunzătoare a locuinței, lipsa băii/dușului sau a grupului sanitar în interiorul locuinței.

În anul 2016, problemele de locuit afectează aproape două din cinci persoane (38,7%). Față de anul 2013, s-a înregistrat o scădere cu 4,9 puncte procentuale, dar situația nu poate fi considerată bună. Starea este chiar mai gravă dacă se are în vedere faptul că, în cea mai mare parte, persoanele considerate deprivat au mai mult de o problemă privind condițiile de locuit.

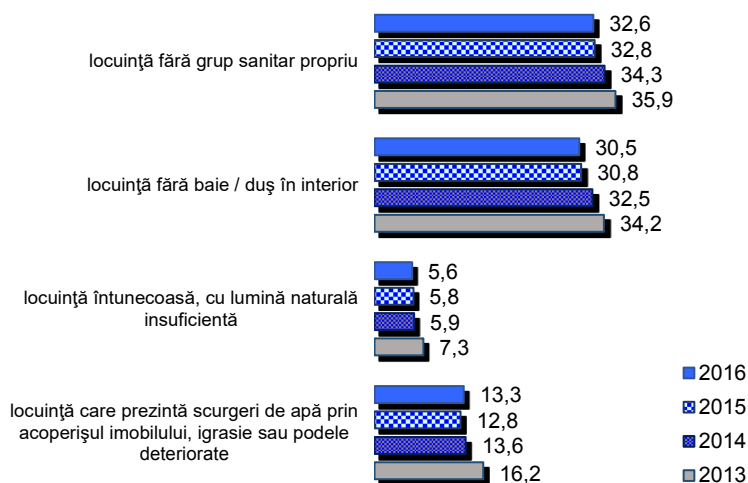
Figura 13. **Structura populației după gradul de deprivare materială din punct de vedere al condițiilor de locuit, în anul 2016**

Cele mai numeroase sunt cazurile în care există două elemente componente ale deprivării materiale din punct de vedere al condițiilor de locuit, acestea afectând 20,9% din populație. Persoanele care cumulează trei probleme reprezintă mai puțin de o zecime din populație, primele trei categorii însumând mai mult de 90% din totalul persoanelor deprivat din punct de vedere al condițiilor de locuit.

Deficiențele resimțite cel mai acut de populația României, referitoare la condițiile de locuit, sunt lipsa în interiorul locuinței a grupului sanitar propriu sau a băii/dușului: 32,6%, respectiv 30,5%. De asemenea, 13,3% din persoanele din țara noastră trăiesc în locuințe cu pereți sau podele deteriorate. După cum se poate vedea în continuare, tendința acestor probleme legate de locuință a fost de scădere treptată.

Figura 14. **Structura populației deprivate material din punct de vedere al condițiilor de locuit, în perioada 2013-2016 (%)**

Comparativ cu anii anteriori, ponderea persoanelor care se confruntă cu lipsa unor condiții adecvate de locuit (enumerate deja mai sus) este în scădere, de la 43,6% în anul 2013 la 38,7% în anul 2016.

III. RISCUL DE SĂRĂCIE SAU EXCLUZIUNE SOCIALĂ

Preocuparea majoră a Uniunii Europene pentru promovarea în statele membre a incluziunii sociale și-a găsit materializarea prin elaborarea unei strategii integrate, denumită EUROPA 2020¹. Prin această strategie s-a fixat drept țintă eliminarea riscului de sărăcie, pe ansamblul Uniunii, pentru cel puțin 20 de milioane de persoane, până în anul 2020.

Ca instrument statistic de monitorizare și caracterizare a procesului s-a propus un indicator complex al riscului de sărăcie sau excluziunii sociale (AROPE), care să aibă în vedere natura multidimensională a sărăciei. Prin definiție, o persoană este în risc de sărăcie sau excluziune socială dacă se află în cel puțin una din următoarele situații:

- se află sub pragul sărăciei (de 60% din venitul median disponibil pe adult-echivalent);
- se află în stare de deprivare materială severă;
- trăiește într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

Prima categorie de situații, detaliată în capitolul 1, este dată de ponderea **persoanelor sărace**, adică acele persoane care au un venit disponibil pe adult-echivalent mai mic decât pragul stabilit la nivelul de 60% din mediana veniturile disponibile, în totalul populației.

Cea de-a doua categorie de situații, **deprivare materială severă**, se referă la cazul persoanelor care, din cauza lipsei resurselor financiare, nu își pot permite cel puțin patru din cele nouă elemente componente considerate esențiale pentru un trai decent, cum ar fi: achitarea la timp, fără restanțe, a chiriei, ipotecii sau a unor facturi la utilități; asigurarea unei încălziri adecvate a locuinței; posibilitatea de a face față unor cheltuieli neprevăzute; plata unei săptămâni de vacanță anual; consumul de carne sau pește cel puțin o dată la 2 zile; deținerea unui televizor color; deținerea unei mașini de spălat; deținerea unui telefon (fix sau mobil); deținerea unui autoturism personal.

A treia categorie de situații, cea a persoanelor care trăiesc **într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii**, se referă la persoanele (în vârstă de până la 60 de ani) din gospodăriile în care adulții în vârstă de muncă au avut o activitate echivalentă cu mai puțin de 20% din potențialul lor de muncă în ultimul an. În accepțiunea anchetei, prin persoane în vârstă de muncă se înțeleg persoanele de 18-64 ani, care nu sunt copii dependenți sau inactivi.

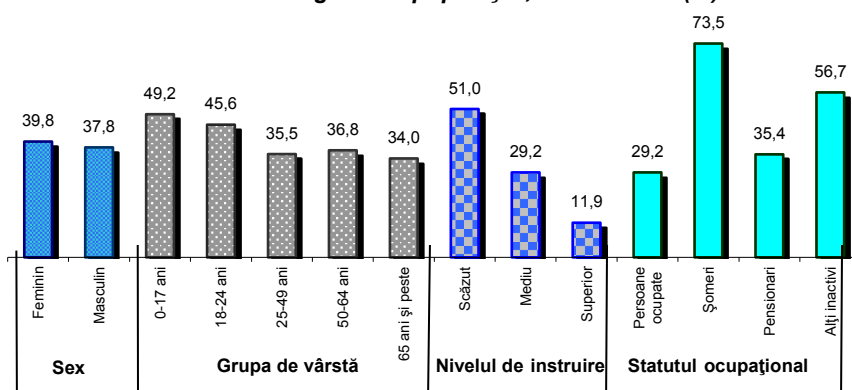
¹ adoptată de Consiliul Europei în anul 2010

3.1 Profilul indicatorului AROPE

Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE) a fost de 38,8%, în anul 2016, corespunzătoare unui număr de aproximativ 7,7 milioane persoane. Cu toate că pe ansamblu tendința ultimilor ani a fost vizibil descendentă, în anul 2016 această rată a crescut cu 1,5 puncte procentuale față de anul 2015. În comparație cu celelalte state membre ale UE, nivelurile relative estimate pentru România sunt foarte mari. În general, se poate spune că indicatorul AROPE prezintă o situație mult mai nefavorabilă decât cea rezultată din analiza ratei de sărăcie propriu-zisă (38,8% față de 25,3% în anul 2016).

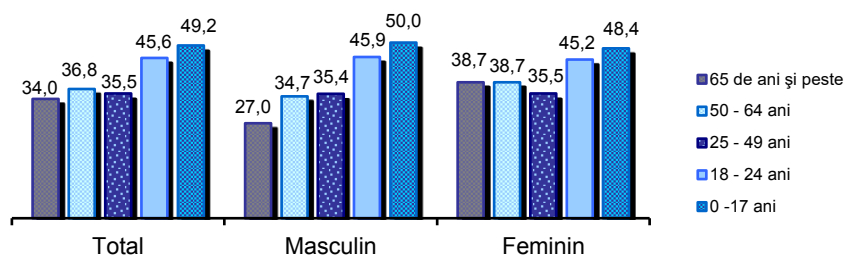
Persoanele de sex feminin, șomerii, persoanele cu un nivel scăzut de instruire și copiii sunt categoriile socio-economice care prezintă în medie cel mai mare risc de sărăcie sau excluziune socială.

Figura 15. **Persoane cu risc de sărăcie sau excluziune socială pe principalele categorii ale populației, în anul 2016 (%)**

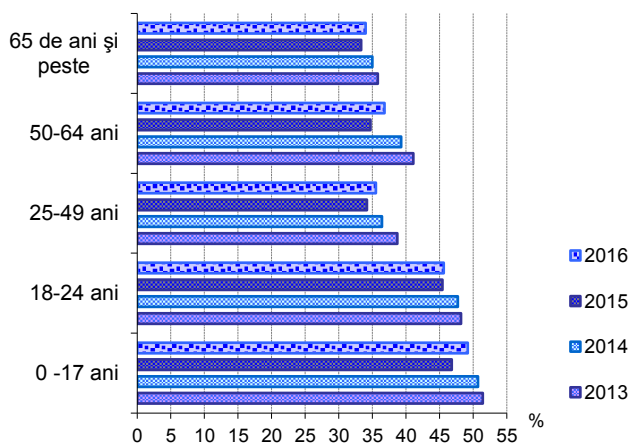

Se remarcă o diferență de 2,0 puncte procentuale între persoanele de sex feminin și masculin (39,8%, respectiv 37,8%), în ceea ce privește riscul de sărăcie sau excluziune socială. Totuși vârsta pare să joace un rol important, indicatorul AROPE fiind mai mare la copii (49,2%) și la tinerii din grupa de vârstă 18-24 ani (45,6%), scăzând la persoanele de 65 de ani și peste (34,0%).

Ponderea femeilor în vârstă de 65 de ani și peste care se află în risc de sărăcie sau excluziune socială este cu 11,7 puncte procentuale mai mare decât a bărbaților din aceeași grupă de vârstă, la fel și la cele din grupa de vârstă de 50-64 de ani, dar într-o măsură mai redusă (cu 4,0 puncte procentuale). Bărbații se află în risc de sărăcie sau excluziune socială în ponderi mai ridicate la grupele de vârstă de 18-24 de ani și sub 18 ani (cu 0,7 și respectiv 1,6 puncte procentuale).

Figura 16. **Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe total și sexe, în anul 2016 (%)**

Față de anul 2013 s-au înregistrat scăderi însemnate ale ponderilor persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială la persoanele adulte 50-64 ani, cu 5,6 puncte procentuale și la cele de 25-49 ani, cu 3,2 puncte procentuale. La tinerii din grupele de vârstă de 18-24 ani, respectiv 0-17 ani, s-au înregistrat reduceri cu 2,6 puncte procentuale și respectiv 2,2 puncte procentuale. Spre deosebire de tineri, în rândul persoanelor vârstnice (de 65 de ani și peste) s-au semnalat reduceri mai mici ale ponderilor cu 1,8 puncte procentuale.

 Figura 17. **Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după grupa de vârstă, în perioada 2013-2016**

Per ansamblu, în anul 2016, în cazul adulților cu vârsta cuprinsă între 18 și 64 ani s-a observat o scădere cu 3,7 puncte procentuale față de anul 2013. Astfel, nivelul ratelor înregistrate, în perioada analizată, poate fi catalogat ca îmbucurător, dacă se ține seama de faptul că în această grupă de vârstă se includ persoane active și în vârstă de muncă.

Și **nivelul de instruire** are un impact major asupra indicatorului AROPE. În anul 2016 o pondere de 51,0% din populația cu nivel scăzut de instruire s-a situat în risc de

sărăcie sau excluziune socială, în comparație cu 11,9% dintre persoanele cu nivel superior de instruire.

Statutul ocupațional de șomer este legat de un mare risc de sărăcie sau excluziune socială. În anul 2016, în jur de 3 din 4 șomeri (73,5% din total persoane de 18 ani și peste) s-au situat în risc de sărăcie sau excluziune socială. Prin comparație, persoanele ocupate au un risc de sărăcie sau excluziune socială cu 44,3 puncte procentuale mai mic decât cel al șomerilor.

Principalii factori care au condus la situația prezentată sunt: componența gospodăriei în care trăiesc aceștia și situația acestora pe piața forței de muncă.

După tipul gospodăriei, în anul 2016, mai mult de jumătate (58,2%) din persoanele care trăiesc în gospodării monoparentale cu copii dependenți s-au aflat în risc de sărăcie sau excluziune socială. Însă incidența cea mai mare a indicatorului AROPE s-a înregistrat la gospodăriile formate din 2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți, aceasta fiind de 72,6%. Ponderea cea mai scăzută se situează la gospodăriile de doi adulți cu un copil (26,1%).

Tabelul 6. Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială după tipul gospodăriei, în perioada 2013-2016

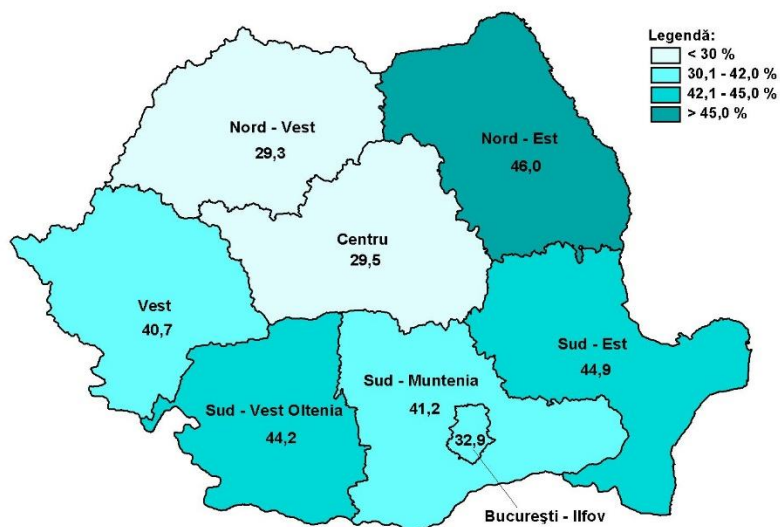
- % -

Anul	Gospodării fără copii dependenți					Gospodării cu copii dependenți					
	Gospodării fără copii	Persoană singură	Doi adulți, cel puțin unul de 65 ani și peste	Doi sau mai mulți adulți	Trei sau mai mulți adulți	Gospodării cu copii	Un adult cu copii	Doi adulți cu un copil	Doi adulți cu trei sau mai mulți copii	Doi sau mai mulți adulți cu copii	Trei sau mai mulți adulți cu copii
2013	36,7	49,3	30,2	33,1	31,0	45,7	62,6	28,3	76,1	45,0	49,9
2014	35,3	49,9	27,0	31,0	29,2	44,1	58,8	22,8	78,6	43,5	48,3
2015	32,7	47,9	26,1	28,0	25,1	40,9	53,0	23,5	76,0	40,4	43,9
2016	34,2	47,3	27,7	29,9	28,2	42,5	58,2	26,1	72,6	42,0	43,5

În medie, persoanele care trăiesc în gospodării fără copii dependenți au un risc mai mic de sărăcie sau excluziune socială (34,2%), în comparație cu persoanele care trăiesc în gospodării cu copii dependenți (42,5%).

Riscul de sărăcie sau excluziune socială este inegal distribuit și în profil regional. Păstrând proporția se observă cam aceeași distribuție a regiunilor ca și în cazul ratei sărăciei relative. Așadar, cea mai mare rată a riscului de sărăcie sau excluziune socială se înregistrează în regiunea Nord-Est, urmată îndeaproape de regiunile Sud-Est și Sud-Vest Oltenia. De remarcat este faptul că în anul 2016 față de 2015, rata sărăciei sau excluziunii sociale a crescut în regiunea București-Ilfov cu 12,4 puncte procentuale.

Figura 18. **Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2016 (%)**

3.2 Deprivarea materială severă

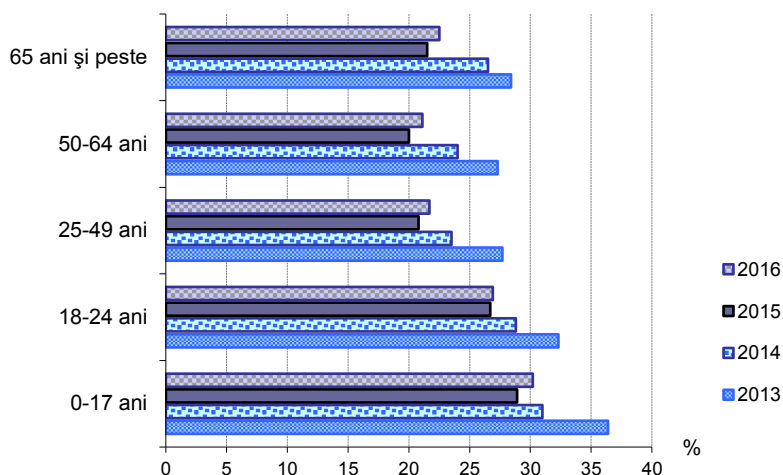
Lipsa acută a resurselor financiare face ca unele persoane să nu își poată permite deținerea unor bunuri, efectuarea unor plăți sau consumul unor produse care, în stadiul actual de dezvoltare economico-socială, reprezintă un minimum de elemente necesare unui trai decent.

Față de anul 2013, rata de deprivare materială severă a scăzut cu 6,0 puncte procentuale, ajungând la 23,8% din populație în anul 2016.

Numărul total al persoanelor afectate de deprivarea materială severă a fost în anul 2016 de 4707 mii persoane, din care 48,9% bărbați și 51,1% femei, proporții apropiate de anul precedent.

Deprivarea materială severă afectează cu intensitate diferită populația în funcție de **grupa de vârstă** și veniturile gospodăriei.

În anul 2016 incidența depriverii materiale severe este mai ridicată în principal la copiii în vârstă de până la 18 ani (30,2%) și la tinerii de 18-24 ani (26,9%). Față de începutul perioade analizate, în anul 2016 s-au remarcat scăderi importante ale ponderilor persoanelor deprivat material sever la grupele de vârstă de sub 18 ani și la cea de 18-24 ani, reduceri cu 6,2 și respectiv 5,4 puncte procentuale.

Figura 19. **Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială severă, după grupa de vârstă, în perioada 2013-2016**

Tipul și structura gospodăriilor în care trăiesc persoanele sunt caracteristici aflate în legătură directă cu deprivarea materială severă. Existența și numărul copiilor aflați în întreținerea gospodăriei din care face parte persoana respectivă reprezintă un factor important în apariția și intensificarea stării de deprivare materială severă.

În anul 2016 deprivarea materială severă este mai frecventă în rândul persoanelor care trăiesc în *gospodării cu copii dependenți* (25,6%), decât în cazul celor care trăiesc în *gospodării fără copii dependenți* (21,5%). Față de anul 2013, au avut loc scăderi ale deprinderii materiale severe astfel: cu 5,4 puncte procentuale în rândul *gospodăriilor fără copii dependenți* și cu 6,3 puncte procentuale în rândul *gospodăriilor cu copii dependenți*.

 Tabelul 7. **Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială severă după tipul gospodăriei, în perioada 2013-2016**

- % -

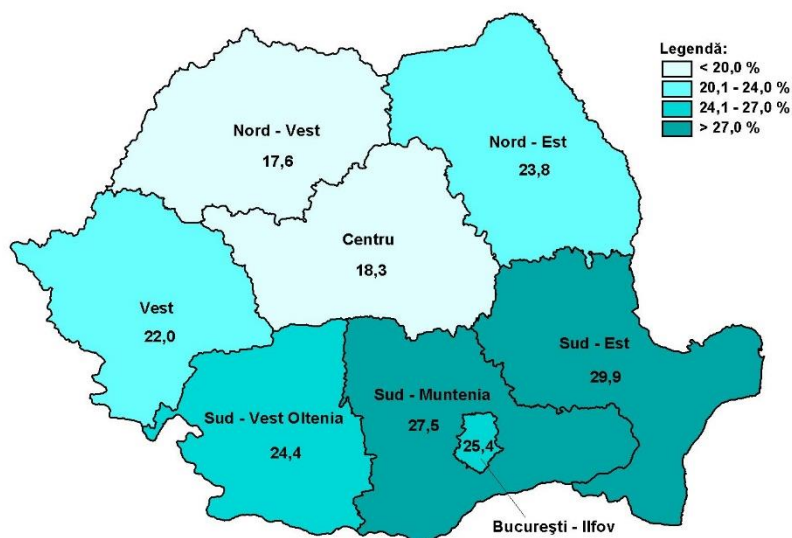
Anul	Gospodării fără copii dependenți					Gospodării cu copii dependenți					
	Gospodării fără copii	Persoană singură	Doi adulți, cel puțin unul de 65 ani și peste	Doi sau mai mulți adulți	Trei sau mai mulți adulți	Gospodării cu copii	Un adult cu copii	Doi adulți cu un copil	Doi adulți cu trei sau mai mulți copii	Doi sau mai mulți adulți cu copii	Trei sau mai mulți adulți cu copii
2013	26,9	35,9	24,7	24,3	24,2	31,9	44,6	18,9	50,7	31,3	38,2
2014	24,4	35,3	20,5	21,2	20,5	27,1	42,4	14,3	37,5	26,5	33,0
2015	20,4	30,3	16,9	17,3	17,1	24,5	26,6	14,9	41,6	24,4	28,5
2016	21,5	29,7	19,0	18,9	18,7	25,6	36,6	14,4	47,3	25,2	27,6

În *gospodăriile cu copii dependenți*, situația cea mai dificilă se întâlnește în cazul persoanelor din gospodăriile numeroase (formate din 2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți), din care 47,3% sunt deprivați material sever. De asemenea, 27,6% dintre persoanele din țara noastră care trăiesc în gospodării formate din 3 sau mai mulți adulți cu copii dependenți sunt deprivare material sever, în timp ce doar 18,7% dintre persoanele aflate în gospodării formate din 3 sau mai mulți adulți fără copii dependenți se află în deprivare materială severă.

Deprivarea materială severă este inegal distribuită și în profil **regional**. În anul 2016 incidența cea mai ridicată a deprinderii materiale severe s-a înregistrat în regiunea Sud-Est cu 12,3 puncte procentuale mai mult față de regiunea Nord-Vest și cu 11,6 puncte procentuale mai ridicată dacă ne raportăm la regiunea Centru.

Analiza evoluției deprinderii materiale severe, în profil regional, în perioada analizată evidențiază faptul că, față de începutul perioadei (anul 2013) scăderi ale deprinderii materiale severe s-au simțit în majoritatea regiunilor, cea mai mare fiind înregistrată în regiunea Nord-Est (10,7 puncte procentuale), urmată îndeaproape de regiunile Centru și Sud-Est, cu 8,9 și respectiv 8,8 puncte procentuale.

Figura 20. **Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială severă, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2016 (%)**

3.3 Intensitatea foarte redusă a muncii

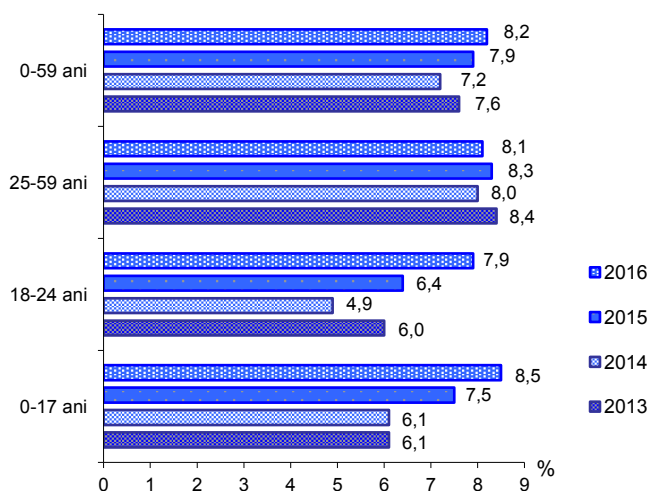
Este incontestabil faptul că desfășurarea unei activități lucrative este un factor esențial pentru asigurarea corespunzătoare a condițiilor de viață cotidiene. În același timp este de dorit ca activitatea respectivă să aibă, pe cât posibil, un caracter de continuitate și să folosească pe deplin capacitatea de muncă, astfel încât beneficiile activității să se poată răsfrânge în nivelul de trai al persoanei.

În mod concret, componența și caracteristicile gospodăriilor sunt extrem de eterogene, sub influența numărului și sexului membrilor, vârstei, pregătirii și ocupației acestora, precum și a altor factori demo-socio-economici.

În România, în anul 2016, în gospodăriile în care persoanele adulte în vârstă de muncă au desfășurat activități care au solicitat mai puțin de 20% din potențialul lor de muncă, s-au numărat 1230 mii persoane în vârstă de până la 60 de ani. Comparativ cu anul 2013, numărul persoanelor aflate în gospodării cu intensitatea muncii foarte scăzută, a crescut cu 62 mii persoane.

Distribuția după sex a acestor persoane arată că, în toată perioada, numărul femeilor l-a depășit pe cel al bărbaților (în anul 2016 cu 124 mii).

Figura 21. ***Ponderea persoanelor în vârstă de până la 60 ani care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, după grupa de vârstă, în perioada 2013-2016***

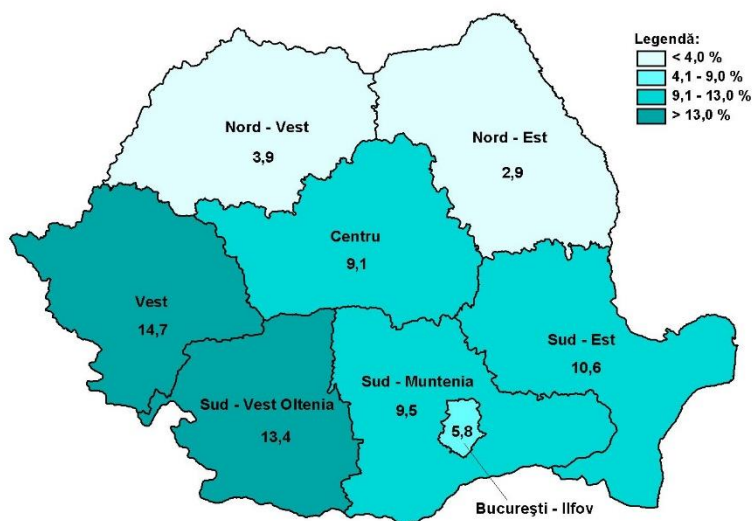

Ca pondere în totalul populației, persoanele din gospodăriile cu intensitate foarte redusă a muncii au reprezentat 8,2%, în anul 2016, ușor peste valoarea de început a perioadei analizate (0,6 puncte procentuale).

De asemenea, potențialul de muncă al membrilor gospodăriei în vârstă de muncă (18-64 ani) este foarte diferit valorificat, din motive interne sau externe gospodăriei. Tocmai acest aspect îl reprezintă obiectivul indicatorului privind nivelul de trai în gospodăriile cu intensitate foarte redusă a muncii, acest tip de gospodării fiind considerat puternic amenințate de spectrul sărăciei sau excluziunii sociale.

În anul 2016, analiza evoluției persoanelor în vârstă de până la 60 de ani care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, în profil **regional**, evidențiază faptul că cele mai scăzute rate se înregistrează în regiunile Nord-Est (2,9%) și Nord-Vest (3,9%), iar cea mai mare rată în regiunea Vest (14,7%).

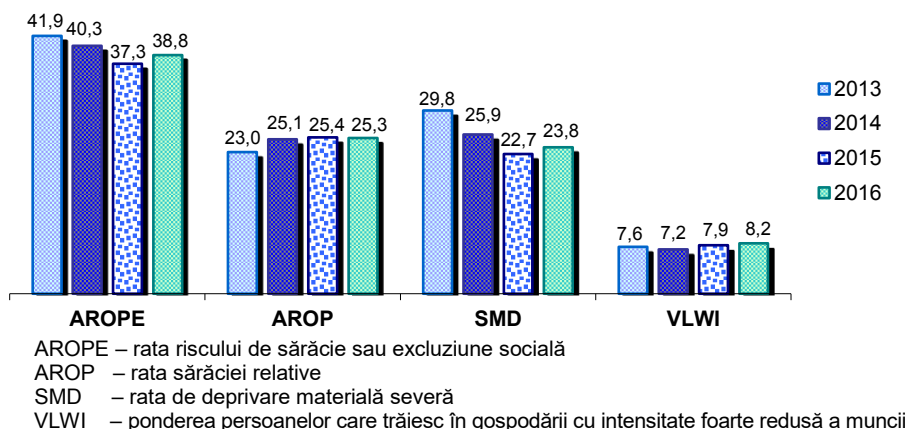
Figura 22. **Ponderea persoanelor aflate în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2016 (%)**

3.4 Intersecția componentelor indicatorului AROPE

În perioada 2013-2016, evoluția componentelor indicatorului AROPE și anume: rata sărăciei relative, rata de deprivare materială severă și ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii este prezentată în figura următoare.

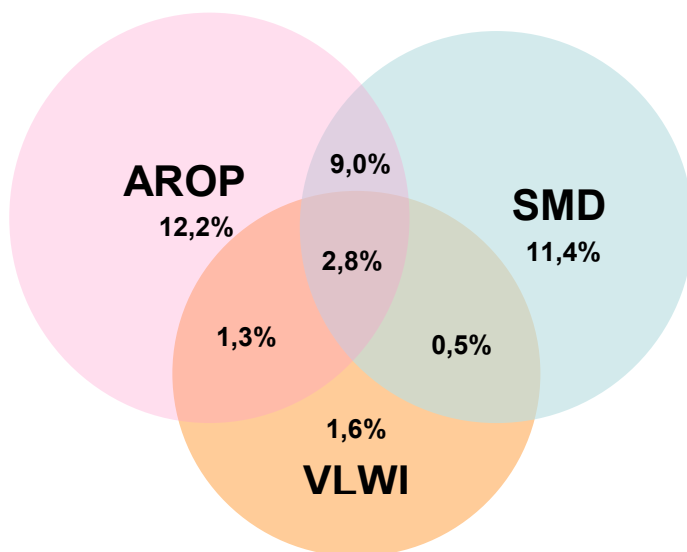
Figura 23. **Evoluția celor trei componente ale riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE), în perioada 2013 – 2016 (%)**

Intersecția componentelor indicatorului AROPE oferă informații pentru analiza detaliată a impactului fiecăreia dintre cele trei componente asupra evoluției indicatorului compus.

În anul 2016, aproape 1,8 milioane de persoane se află în risc de sărăcie și sunt deprivare material sever (9,0%).

Figura 24. **Intersecțiile componentelor indicatorului AROPE, în anul 2016**

Aproximativ 108 mii persoane suferă de deprivare materială severă și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, iar 249 mii de persoane sunt expuse riscului de sărăcie și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii. Însă peste jumătate de milion de persoane (553 mii persoane) sunt expuse riscului de sărăcie, se află în deprivare materială severă și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii.

Tabelul 8. Componentele indicatorului AROPE și intersecțiile acestora, în perioada 2013 - 2016

Indicatori	-%			
	2013	2014	2015	2016
AROP	9,5	12,0	11,9	12,2
SMD	15,9	12,8	9,6	11,4
VLWI	2,0	1,6	1,8	1,6
AROP-SMD	10,7	10,1	10,0	9,0
AROP-VLWI	0,6	0,8	1,0	1,3
SMD-VLWI	1,0	0,8	0,6	0,5
AROP-SMD-VLWI	2,2	2,2	2,6	2,8

În perioada 2013-2016, în rândul persoanelor expuse riscului de sărăcie și care se află în stare de deprivare materială severă (AROP-SMD) s-a înregistrat o evoluție descrescătoare până în anul 2016.

Ponderea persoanelor care sunt expuse riscului de sărăcie și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii (AROP-VLWI) a înregistrat o evoluție crescătoare în perioada 2013 – 2016, în anul 2016 fiind de două ori mai mare față de anul 2013.

Procentul persoanelor care se află în stare de deprivare materială severă și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii (SMD-VLWI) a înregistrat punctul de maxim (1,0%) în anul 2013 și minimul (0,5%) în anul 2016.

Ponderea persoanelor care sunt expuse riscului de sărăcie, se află în stare de deprivare materială severă și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii (AROP-SMD-VLWI), a crescut în anul 2016 cu 0,6 puncte procentuale față de anul 2013.

IV. COMPARAȚII INTERNAȚIONALE

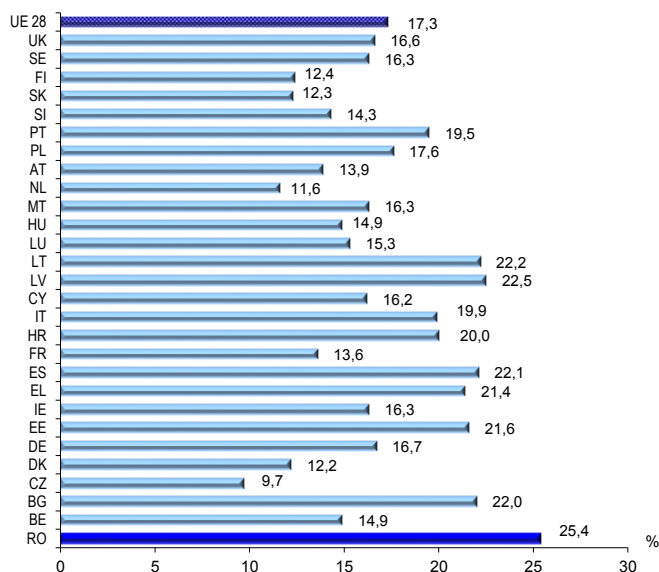
Apartenența României la comunitatea europeană implică în mod necesar cunoașterea situației și a poziției sale în ansamblul statelor componente ale Uniunii Europene, realizată pe baza unor date și informații statistice din toate domeniile de dezvoltare economico-sociale. Această cerință este cu atât mai importantă cu cât obiectul cunoașterii vizează un aspect al vieții deosebit de sensibil, cum este cel al sărăciei sau incluziunii sociale.

În conformitate cu datele colectate la nivelul Eurostat¹, poziția României este în general caracteristică unui stat cu probleme relativ mari în asigurarea unui nivel de trai ridicat pentru toți cetățenii săi.

• Distribuția sărăciei

Din punct de vedere al ratei sărăciei relative, România (cu 25,4%) se plasa în anul 2015 în grupul statelor relativ sărace, cu valori peste media Uniunii Europene, cum ar fi: Letonia (22,5%), Lituania (22,2%), Spania (22,1%), Bulgaria (22,0%), Estonia (21,6%), Grecia (21,4%) Croația (20,0%), Italia (19,9%), Portugalia (19,5%), Polonia (17,6%). Rate de sărăcie mult mai mici se înregistrează în unele state precum Cehia (9,7%), Olanda (11,6%), Danemarca (12,2%), Slovacia (12,3%), Finlanda (12,4%), și Franța (13,6%).

Figura 25. **Rata sărăciei în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

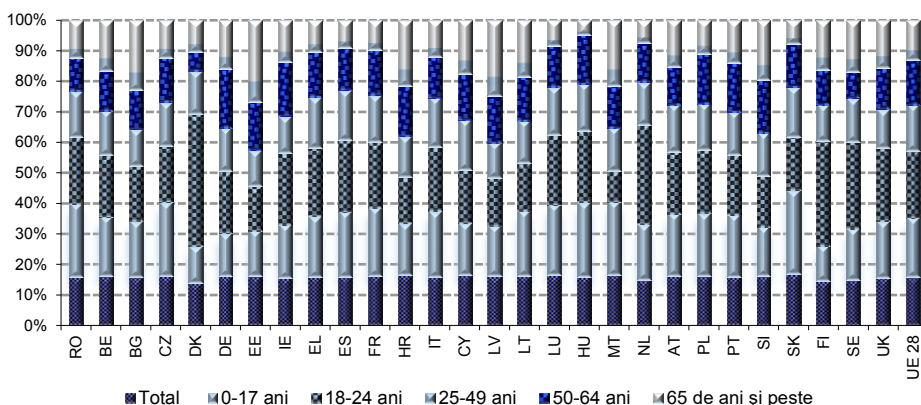
Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

¹ Analiza comparativă s-a realizat pe baza estimărilor aferente anului 2015, disponibile pe site-ul Eurostat la data elaborării prezentei lucrări

Distribuția pe sexe a sărăciei în multe state membre are un caracter asemănător cu cel din România, în sensul că rata de sărăcie a femeilor este mai mare decât a bărbaților. De exemplu, pe ansamblul Uniunii Europene, rata sărăciei la femei a fost în anul 2015 cu 0,8 puncte procentuale superioară celei a bărbaților (17,7% față de 16,9%).

Cele mai mari diferențe între rata sărăciei femeilor față de rata sărăciei bărbaților se constată în: Letonia (+5,1 puncte procentuale), Bulgaria (+3,8 puncte procentuale), Estonia (+3,7 puncte procentuale), Slovenia (+2,6 puncte procentuale) și Cehia (+2,5 puncte procentuale).

Figura 26. **Rata sărăciei după grupa de vârstă în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

În cele mai multe cazuri, copiii și tinerii de până la 18 ani din țările europene prezintă rate de sărăcie mai mari decât rata sărăciei țărilor respective, în special în România, Ungaria, Slovacia, Spania, Malta, Italia, Lituania, Luxemburg. Această categorie de persoane este ceva mai protejată de flagelul sărăciei în Finlanda, Germania, Danemarca, Estonia, Slovenia. În cazul grupei de vârstă 18-24 ani, se remarcă în majoritatea statelor membre Uniunii Europene rate de sărăcie mai mari.

Diferențieri remarcabile se observă și în cazul persoanelor vârstnice de 65 de ani și peste, pentru care s-au estimat rate de sărăcie mai mari față de media țării respective: Estonia (+14,2 puncte procentuale), Letonia (+12,1 puncte procentuale), Bulgaria (+9,7 puncte procentuale), Croația (+6,3 puncte procentuale), Malta (+4,7 puncte procentuale), Slovenia (+2,9 puncte procentuale) etc.

Sărăcia este relativ mai puțin răspândită în rândul vârstnicilor în majoritatea statelor europene cum ar fi: Ungaria, Spania, Grecia, Luxemburg, România, Olanda, Franța, Polonia, Italia, etc.

• Profilul sărăciei

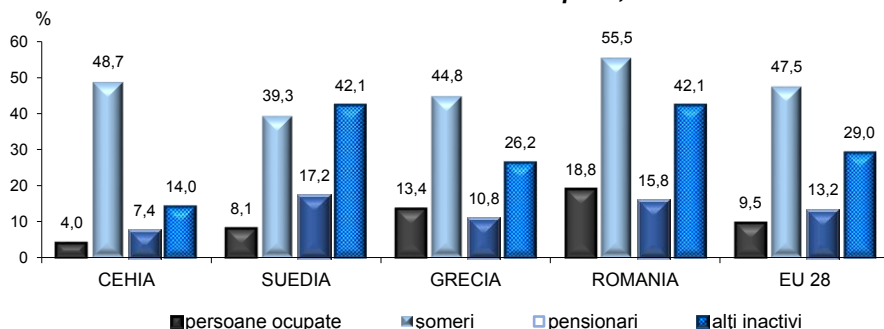
➔ Statutul ocupațional

Pe ansamblul Uniunii Europene (28 țări), rata sărăciei estimată pentru persoanele ocupate a fost în anul 2015 de 9,5%, peste această valoare aflându-se 10 state, printre care și România. Persoanele ocupate sărace se găsesc într-o proporție relativ mai mare în România (18,8%), Grecia (13,4%), Spania (13,1%), Luxemburg (11,6%), Italia (11,5%), Polonia (11,2), Portugalia (10,9%), Estonia (10,0%), Lituania (9,9) și Germania (9,7%). În țări ca Finlanda (3,5%), Cehia (4,0%), Belgia (4,6%), Irlanda (4,8%), Olanda (5,0%), Malta (5,4%), Croația (5,9%), rata sărăciei pentru persoanele ocupate înregistrează cele mai scăzute valori, sub media Uniunii Europene.

Șomerii din Uniunea Europeană se află sub pragul sărăciei în proporție de 47,5%. Peste acest nivel relativ se plasează șomerii din Germania, Lituania, Malta, România, Letonia, Estonia, Ungaria, Bulgaria, Cehia și Marea Britanie. Cele mai scăzute rate de sărăcie se înregistrează pentru șomerii din Olanda, Franța, Danemarca, Suedia și Finlanda.

Sărăcia reprezintă un fenomen mai frecvent întâlnit și în rândurile pensionarilor cum ar fi în Estonia (40,1%), Letonia (36,7%), Bulgaria (30,0%), Lituania (27,6%), Croația (22,0%), Marea Britanie (18,3%) etc. Rate de sărăcie mici se înregistrează în Ungaria (5,0%), Luxemburg (5,8%), Olanda, Slovacia (6,2% fiecare), Franța (7,1%) și Cehia (7,4%).

Figura 27. **Rata sărăciei după statutul ocupațional în unele state membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

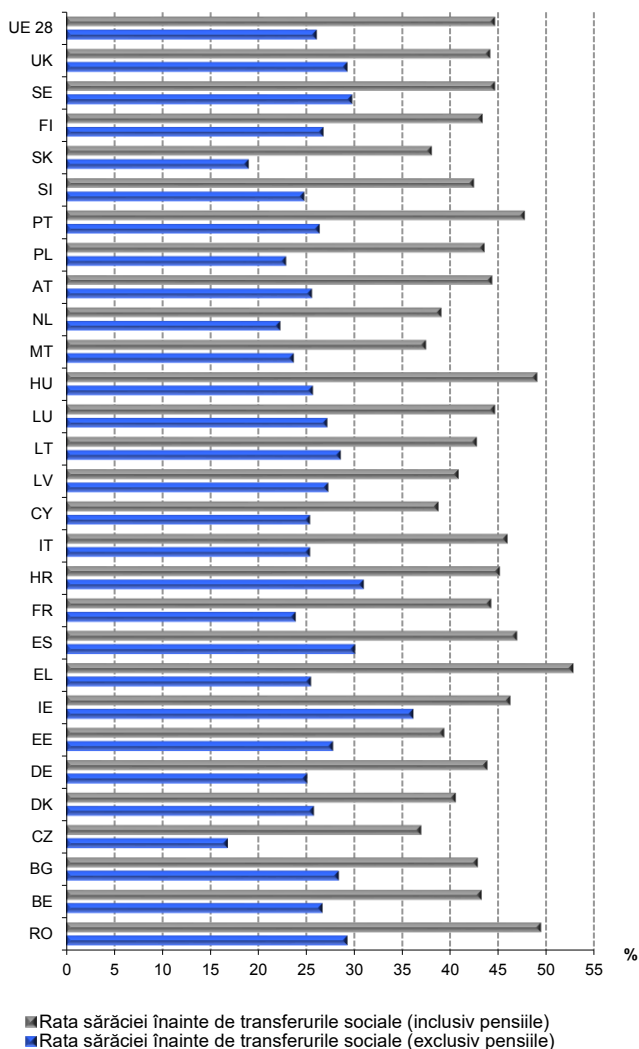
Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

➔ Transferuri sociale

În anul 2015, existența diferitelor tipuri de transferuri sociale au făcut ca circa 27% dintre cetățenii țărilor membre ale Uniunii Europene să nu intre în starea de sărăcie. Acestea au avut un efect mai puternic în țări ca Ungaria, unde diferența dintre rata sărăciei estimată fără toate transferurile sociale și cea calculată prin includerea

tuturor transferurilor sociale în venituri depășește nivelul relativ de 34%. Proporții în jur de 30% se înregistrează în Grecia, Finlanda, Franța , Austria, Irlanda restul țărilor din Uniunea Europeană fiind sub acest nivel relativ.

Figura 28. **Rata sărăciei înainte de transferurile sociale (inclusiv sau exclusiv pensiile), în anul 2015**

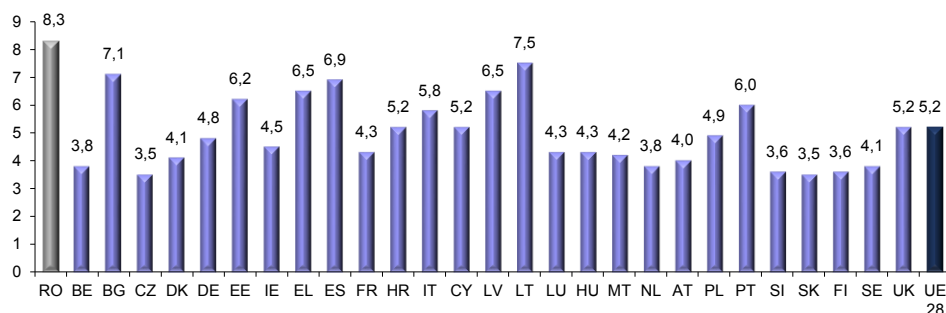
Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

• Profunzimea sărăciei

➔ *Indicele inegalității veniturilor*

În România inegalitatea veniturilor este superioară mediei pe ansamblul Uniunii Europene. În anul 2015, cei mai bogați 20% dintre cetățenii Uniunii Europene au realizat venituri de 5 ori mai mari decât cei mai săraci 20%. Cele mai mici ecarturi între veniturile persoanelor bogate și cele sărace s-au înregistrat în Cehia și Slovacia (3,5 fiecare), Slovenia și Finlanda (3,6 fiecare), Belgia și Olanda (3,8 fiecare), iar cele mai mari în România (8,3), Lituania (7,5), Bulgaria (7,1), Spania (6,9), Grecia și Letonia (6,5 fiecare). Statele care au valori reduse ale indicelui inegalității veniturilor prezintă și rate de sărăcie mult inferioare mediei europene.

Figura 29. **Indicele inegalității veniturilor în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

Nivelul mediu pe Uniunea Europeană al indicelui inegalității veniturilor a fost depășit în 9 state, inclusiv România.

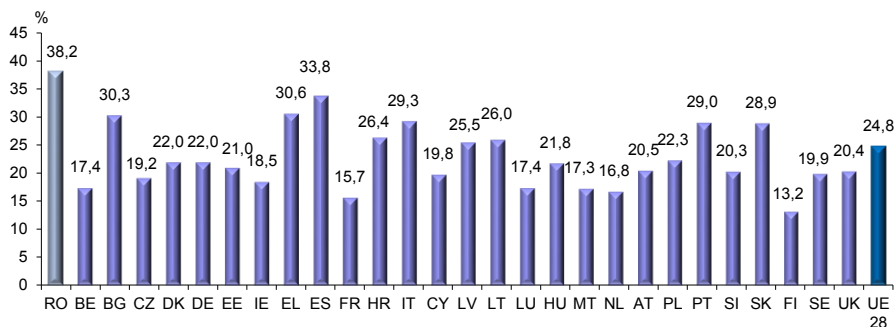
➔ *Deficitul median relativ*

Comparațiile cu situația pe ansamblul Uniunii Europene arată că în anul 2015 distanța relativă la care se aflau veniturile disponibile ale populației sărace din România, față de nivelul pragului de sărăcie, a fost mult superioară față de valoarea medie a Uniunii (38,2% comparativ cu 24,8%).

Valori mai mari ale distanței mediane relative sau cu alte cuvinte o sărăcie „profundă”, s-a înregistrat de asemenea în Spania (33,8%), Grecia (30,6%), Bulgaria (30,3%), Italia (29,3%), Portugalia (29,0%), Slovacia (28,9%) și Croația (26,4%).

Printre statele membre în care sărăcia pare a fi mai relaxată se numără Finlanda (13,2%), Franța (15,7%), Olanda (16,8%), Malta (17,3%), Belgia și Luxemburg (17,4% fiecare) și Irlanda (18,5).

Figura 30. **Deficitul median relativ în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

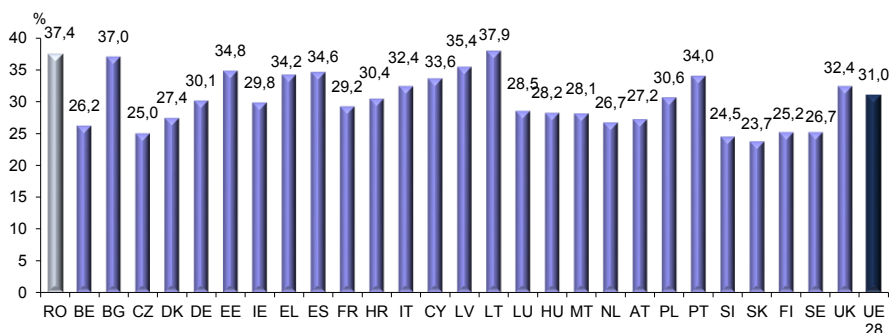

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

➔ Coeficientul Gini

Pentru a obține o distribuție de venituri perfect egală în anul 2015 ipotetic vorbind, ar fi fost nevoie să se redistribuie 31,0% din veniturile tuturor cetățenilor Uniunii Europene. Sărăcia ar putea fi eradicată mai ușor, tot teoretic desigur, în Slovacia, Slovenia, Cehia, Finlanda, Belgia, Olanda, Suedia, Austria, Danemarca (țări în care coeficientul Gini a avut o valoare de aproximativ 24-27%). În schimb, în Portugalia, Grecia, Spania, Estonia, Letonia, Bulgaria, Lituania pentru a se obține o egalitate perfectă a veniturilor ar trebui redistribuite proporții mult mai mari din veniturile populației (34-38%). Acestor din urmă state li se alătură și România cu un coeficient de 37,4% în anul 2015, superior mediei europene cu 6,4 puncte procentuale.

Figura 31. **Coeficientul Gini în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

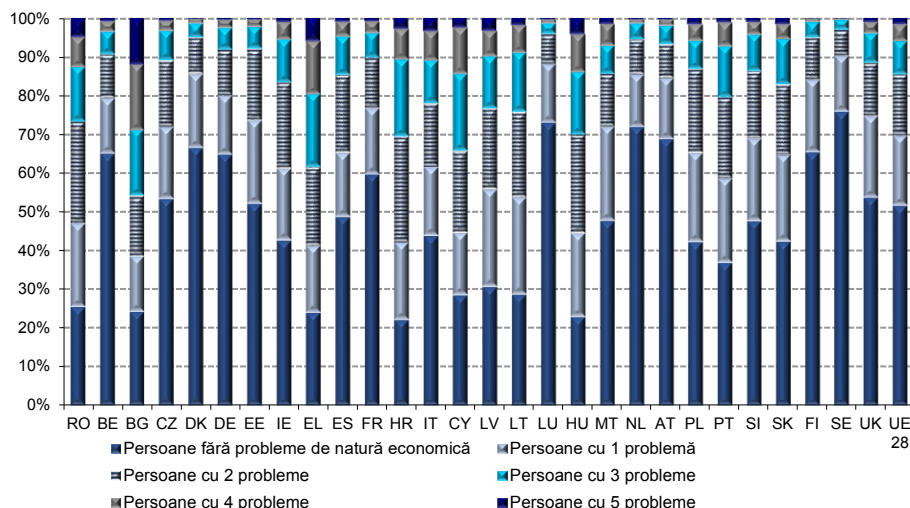
Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

• Deprivarea materială

➔ Deprivarea materială din punct de vedere economic

În anul 2015, aproape 3 din 4 persoane din România erau afectate de una sau mai multe aspecte ale deprivării economice, în timp ce pe ansamblul Uniunii Europene proporția a fost de una din două persoane aflate în această situație.

Figura 32. **Deprivarea materială din punct de vedere economic în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

Din punct de vedere al acestei forme de deprivare, în anul 2015, situația cea mai favorabilă s-a întâlnit în Germania, Belgia, Finlanda, Danemarca, Austria, Olanda, Luxemburg și Suedia unde 60-80% dintre persoane nu aveau nici o problemă de natură economică, iar cea mai defavorabilă în Croația, Ungaria, Grecia, Bulgaria, România, Cipru și Lituania unde persoanele deprivare aveau ponderi de 70-80%.

Din totalul de 28 de state membre ale Uniunii Europene, 12 state (Estonia, Cehia, Marea Britanie, Franța, Germania, Belgia, Finlanda, Danemarca, Austria, Olanda, Luxemburg și Suedia) au avut un nivel relativ al persoanelor deprivare economic inferior mediei Uniunii, cu valori cuprinse între 0,5 puncte procentuale (Estonia) și 24,2 puncte procentuale (Suedia). Pentru celelalte state, care au avut valori relative superioare mediei, diferențele au variat între 2,9 puncte procentuale (Spania) și 29,5 puncte procentuale (Croația).

Odată cu creșterea numărului de probleme din acest tip al deprivării materiale, ponderea persoanelor afectate scade. Cele mai ridicate ponderi sunt în cazul în care persoanele afectate de una sau două probleme economice ce nu pot fi eliminate din

cauza resurselor bănești insuficiente (pe ansamblul Uniunii Europene 70,2% din persoanele aflate în stare de deprivare acuză una sau două probleme de natură economică).

Persoanele care au mai mult de trei probleme economice dețin în general o pondere relativ mică și chiar foarte mică (la grupa de 5 probleme). Excepție de la această tendință fac Bulgaria, Grecia, România și Ungaria – state care au și un număr relativ mare de persoane în stare de deprivare materială.

Dintre elementele luate în considerare în construirea indicatorului sintetic de deprivare din punct de vedere economic, mai răspândit între cetățenii UE a fost în anul 2015 **incapacitatea de a plăti o săptămână de vacanță pe an**, mai mult de o treime (34,4%) dintre cetățenii Uniunii având această problemă. Sub acest aspect cel mai puțin afectate sunt persoanele din Suedia (9,2%), Luxemburg (13,1%) și Finlanda (13,3%) și cel mai mult cele din România (67,6%), Croația (65,8%), Bulgaria (60,4%), Ungaria (55,3%), Grecia (53,7%), Cipru (53,5%) și Portugalia (51,3%).

Un alt element de deprivare economică cu o pondere însemnată, care preocupă cetățenii Uniunii Europene, îl constituie **imposibilitatea, din punct de vedere financiar, de a face față unor situații neprevăzute**. Proporția pe ansamblu este de 37,5%, iar țările plasate în pozițiile extreme sunt Ungaria (72,2%) și respectiv Suedia (19,8%). Din acest punct de vedere România (cu 51,4%) are o situație apropiată de cea a Irlandei, Lituaniei, Bulgariei și a Greciei.

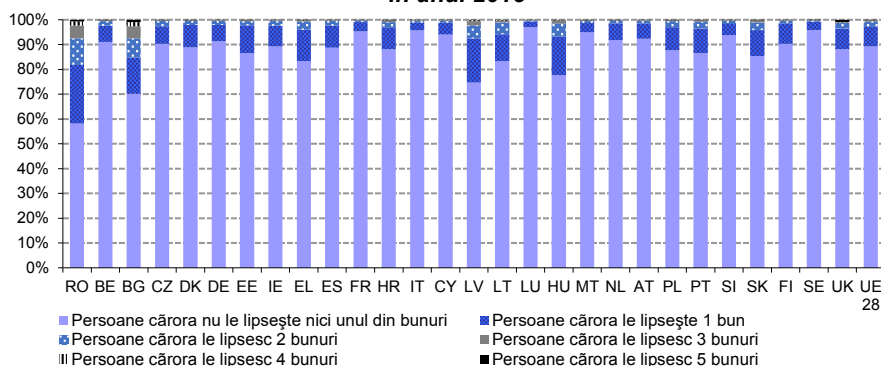
➔ *Deprivarea materială din punct de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată*

Comparativ cu ponderea persoanelor fără probleme de înzestrare cu bunuri de folosință îndelungată înregistrată pe ansamblul Uniunii Europene (89,4%), în anul 2015 România se situează la polul inferior cu numai 58,2%. Alături de România încă 13 state (Bulgaria, Letonia, Ungaria, Grecia, Lituania, Slovacia, Estonia, Portugalia, Polonia, Croația, Danemarca, Spania și Marea Britanie) prezintă ponderi inferioare mediei europene, cu diferențe relative cuprinse între 0,3 puncte procentuale (Marea Britanie) și 19,2 puncte procentuale (Bulgaria).

Printre statele cu cele mai mari proporții ale persoanelor fără probleme de înzestrare în anul 2015 s-au aflat Luxemburg (97,2%), Suedia (96,1%), Italia (95,9%), Franța (95,5%), Malta (94,9%) și Cipru (94,2%).

În Uniunea Europeană se acuză în principal existența unei singure probleme (7,8%) sau a două probleme de înzestrare (2,2%). Media europeană a deprinderii pe seama lipsei unui singur bun este depășită în 16 state, cele mai mari ponderi fiind în cazul României (23,6%), Letoniei (17,8%), Ungariei (15,6%) și Bulgariei (14,5%).

Figura 33. **Deprivarea materială din punct de vedere al înzestrării cu bunuri¹ de folosință îndelungată în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

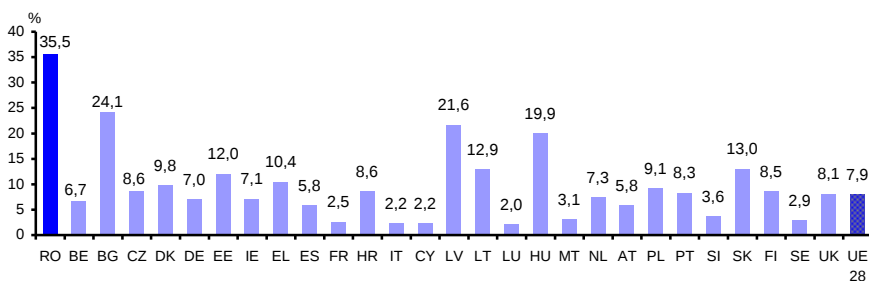

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

În plan european, deprivarea în domeniul înzestrării cu bunuri se manifestă în special la înzestrarea cu autoturisme personale (7,9% dintre cetățenii Uniunii Europene) și într-o măsură ceva mai redusă, la înzestrarea cu calculatoare (4,6%). Lipsa acestor două bunuri este preponderentă și în România, dar proporțiile sunt mult mai mari, de fapt cele mai mari din Uniune: 35,5%, respectiv 18,4%.

Imposibilitatea pentru unele persoane de a achiziționa un autoturism personal, din cauza resurselor bănești reduse, este un fapt real în toate statele membre ale Uniunii Europene, dar diferențele sunt destul de mari. Statele cu cele mai ridicate niveluri relative din anul 2015, în afara României, au fost Bulgaria (24,1%), Letonia (21,6%), Ungaria (19,9%), Slovacia (13,0%), Lituania (12,9%), Estonia (12,0%) și Grecia (10,4%). Înzestrarea cu autoturisme personale pare însă mult mai accesibilă persoanelor din Luxemburg, Italia, Cipru, Franța, Suedia, Malta și Slovenia - unde proporția persoanelor care nu-și pot permite un autoturism personal nu depășește 4%.

Figura 34. **Lipsa autoturismului personal din înzestrarea unor persoane, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

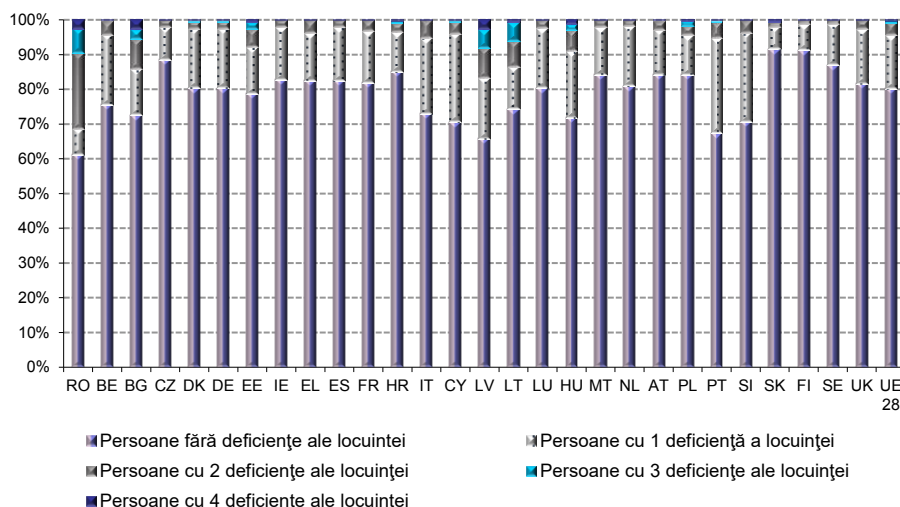
Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

¹ dintre următoarele: mașină de spălat rufe, televizor color, calculator, telefon (fix sau mobil) și autoturism personal

➔ *Deprivarea materială din punct de vedere al condițiilor de locuit*

În anul 2015, deprivarea din punct de vedere al condițiilor de locuit afectează 19,8% din populația Uniunii Europene, proporție care în România este de 2 ori mai mare. Situațiile cele mai favorabile, în care proporția celor cu deficiențe este redusă, se regăsesc în Slovacia (8,4%), Finlanda (8,6%), Cehia (11,4%) și Suedia (12,9%). Statele cu cele mai ridicate ponderi ale persoanelor deprivat sub aspectul condițiilor de locuit sunt România (38,8%), Letonia (34,3%), Portugalia (32,6%), Cipru (29,4%), Slovenia (29,3%) și Ungaria (28,2%).

Figura 35. **Deprivarea materială din punct de vedere al condițiilor de locuit în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

În toate cazurile, deci și în cele ale statelor cu ponderi reduse ale deprivării din punct de vedere al condițiilor de locuit, majoritatea este deținută de persoanele care acuză existența unei singure probleme din cele patru luate în considerare. Se constată de asemenea că valorile relative variază pe o „arie” mai restrânsă de la 6-10% (Slovacia, Finlanda, România și Cehia) până la 25-28% (Cipru, Slovenia și Portugalia). Apoi, pe măsură ce crește numărul deficiențelor care nu pot fi eliminate din motive financiare, ponderile persoanelor în cauză scad semnificativ, ajungându-se pe ansamblul UE la o medie de sub 1% în cazul celor care se confruntă cu 3 sau 4 probleme.

România prezintă o situație identică cu tendință generală, în sensul că ponderile persoanelor cu 1 sau 2 probleme de locuire (7,5 respectiv 21,8%) sunt mai mari decât

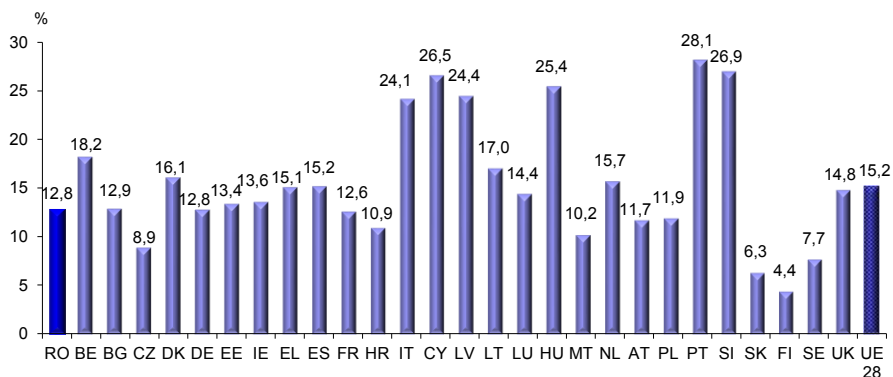
ponderile celor cu 3 și 4 probleme de locuire. De fapt peste trei sferturi din totalul persoanelor deprivare au 1-2 deficiențe ale locuinței cauzate de lipsa resurselor financiare.

Existența unor deficiențe ale locuinței care privesc starea degradată a pereților, podelelor sau a acoperișului imobilului este una dintre cele mai frecvente elemente de deprivare dintre cele luate în considerare. Persoanele care au avut asemenea deficiențe în anul 2015 au reprezentat pe ansamblul Uniunii Europene 15,2%, sau, altfel spus peste, 1 din 7 persoane a trebuit să locuiască într-o locuință necorespunzătoare sub acest aspect, din cauza resurselor financiare insuficiente.

Ponderi superioare mediei europene s-au înregistrat în 10 state, pozițiile cele mai înalte fiind ocupate de Portugalia (28,1%), Slovenia (26,9%), Cipru (26,5%), Ungaria (25,4%), Letonia (24,4%), Italia (24,1%), Belgia (18,2%), Lituania (17,0%), Danemarca (16,1%) și Olanda (15,7%).

În România, 12,8% dintre persoane au suportat consecințele acestui tip de deprivare. O situație relativ apropiată se observă în Germania, Bulgaria și Franța. Ceva mai favorizați din acest punct de vedere par a fi în special locuitorii din Finlanda, Slovacia, Suedia și Cehia, unde populația este deprivată din punctul de vedere al calității locuinței într-o proporție care nu depășește 9%.

Figura 36. **Ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe cu pereți sau podele deteriorate, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

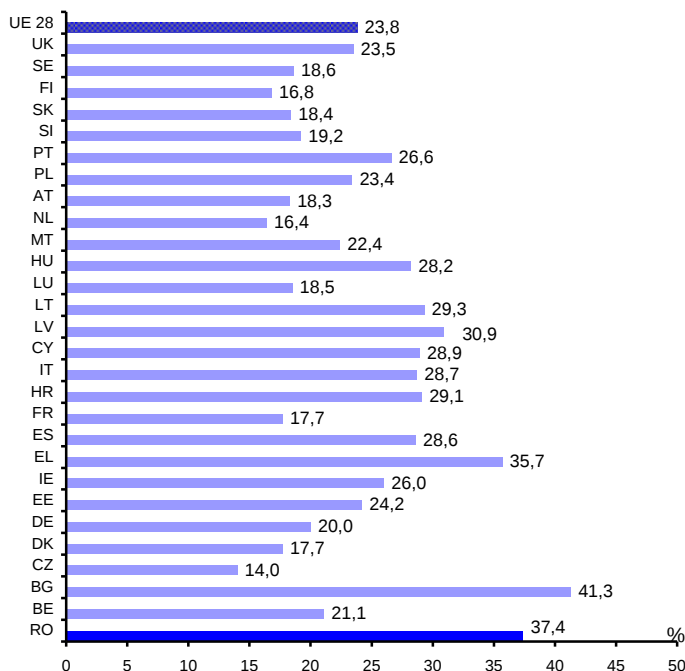
Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

• Riscul de sărăcie sau excluziune socială

➔ Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială

Pe ansamblul Uniunii Europene, persoanele aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (indicatorul AROPE) au reprezentat 23,8% în anul 2015.

Figura 37. **Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

Dintre cele 13 state care au rate superioare mediei europene se detașează Bulgaria (41,3%), România (37,4%), Grecia (35,7%) și Letonia (30,9%). În rândul statelor cu rate reduse ale indicatorului AROPE se evidențiază Cehia (14,0%), Olanda (16,4%), Finlanda (16,8%) Danemarca și Franța (17,7% fiecare) – state în care sărăcia sau excluziunea socială este relativ mai puțin răspândită.

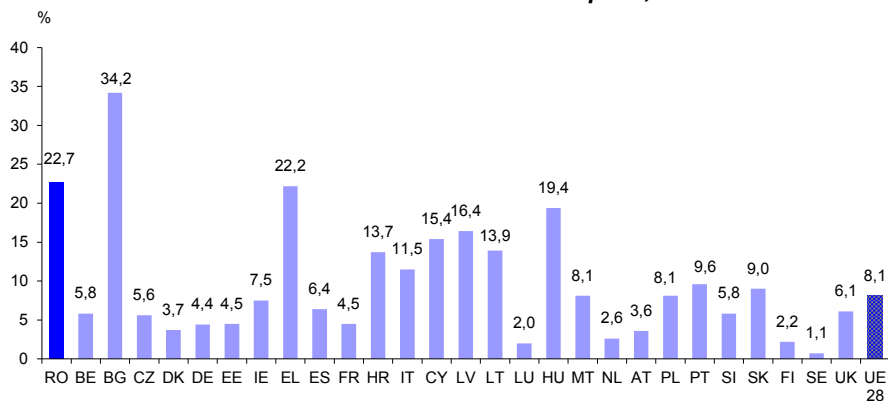
Ca și în România, copiii sunt în general mai vulnerabili în fața sărăciei sau excluziunii sociale. Excepție de la această tendință fac Finlanda, Danemarca, Slovenia, Olanda, Cehia, Germania, Franța, Austria, Estonia, Luxemburg și Slovacia, unde rata estimată pentru persoanele în vârstă de sub 18 ani este inferioară ratei din Uniunea

Europeană. Persoanele vârstnice (65 ani și peste) par a fi protejate relativ mai mult în Olanda, Luxemburg, Franța, Danemarca, Cehia, Slovacia, Spania, Austria și Finlanda, state în care proporția celor aflați în risc de sărăcie sau excluziune socială nu depășește 15%.

➔ *Deprivarea materială severă*

În Uniunea Europeană deprivarea materială severă caracterizează viața a 8,1% din totalul persoanelor, diferențierile între statele membre având însă o amplitudine considerabilă.

Figura 38. **Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială severă, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

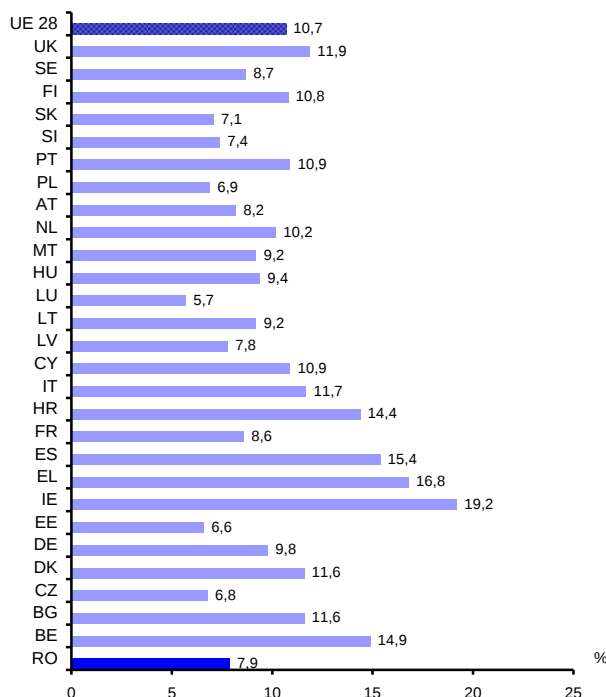
Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

În afară de Bulgaria (34,2%), România (22,7%), Grecia (22,2%) și Ungaria (19,4%), încă alte 7 state au rate superioare mediei UE, dar cu valori care oscilează de la 16,4% în Letonia la 9,0% în Slovacia. În cazul a nouă state: Suedia, Luxemburg, Finlanda, Olanda, Austria, Danemarca, Germania, Estonia și Franța deprivarea severă se regăsește la mai puțin de 5% din totalul populației, adică s-ar putea spune că în societățile respective fenomenul este unul cu totul marginal.

➔ *Intensitatea foarte redusă a muncii*

Pe plan european, ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii are o valoare mai mare decât în România. Astfel, în anul 2015 media Uniunii Europene a fost de 10,7%, cu 0,5 puncte procentuale mai mici decât în anul 2014.

Figura 39. **Ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2015**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

Nivelul relativ al Uniunii Europene a fost depășit în 12 țări, dintre care Irlanda face o notă aparte, cu o pondere de 19,2%, altfel spus aproape un irlandez din cinci trăia într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii. În cazul celorlalte 11 state depășirile mediei europene sunt mai modeste: de la 0,1 puncte procentuale (Finlanda), la 6,1 puncte procentuale (Grecia).

Un număr de 16 state prezintă ponderi inferioare mediei de ansamblu a Uniunii Europene, cuprinse între 5,7% (Luxemburg) și 10,2% (Olanda). România, cu o pondere de 7,9% este unul dintre statele cu cele mai reduse ponderi ale persoanelor care fac parte din gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii.

TABELE ANEXE

**1. RATA SĂRĂCIEI DUPĂ GRUPA DE VÂRSTĂ ȘI STATUTUL OCUPAȚIONAL ALE PERSOANELOR,
PE SEXE**

-%-

	Anul	Total	Masculin	Feminin
TOTAL	2013	23,0	23,0	22,9
	2014	25,1	25,3	24,9
	2015	25,4	25,1	25,7
	2016	25,3	24,8	25,7
Grupa de vârstă:				
0 - 17 ani	2013	34,7	34,1	35,3
	2014	39,3	39,5	39,2
	2015	38,1	37,7	38,5
	2016	37,2	36,4	38,1
18 - 24 ani	2013	30,1	29,8	30,4
	2014	33,8	33,7	33,9
	2015	35,0	33,4	36,5
	2016	32,2	32,3	32,1
25 - 49 ani	2013	22,6	23,3	21,9
	2014	24,0	24,7	23,2
	2015	23,9	24,2	23,6
	2016	23,8	24,0	23,6
50 - 64 ani	2013	16,4	17,7	15,3
	2014	18,1	19,3	16,9
	2015	17,5	19,2	15,9
	2016	18,9	20,5	17,4
65 de ani și peste	2013	14,5	9,1	18,2
	2014	15,7	9,7	19,7
	2015	19,4	13,3	23,5
	2016	19,1	12,2	23,7
Statutul ocupațional*:				
persoană ocupată	2013	18,4	21,0	14,9
	2014	19,8	22,6	16,1
	2015	18,8	21,0	15,7
	2016	18,9	21,5	15,2
persoană neocupată:	2013	22,1	18,9	24,0
	2014	23,8	20,2	26,1
	2015	26,4	23,2	28,4
	2016	26,2	22,2	28,5
- șomer	2013	54,5	60,3	40,1
	2014	48,4	56,3	31,4
	2015	55,5	63,2	32,2
	2016	50,2	58,0	27,8
- pensionar	2013	11,2	8,3	13,2
	2014	12,7	9,7	14,8
	2015	15,8	12,8	17,8
	2016	15,9	11,6	18,9
- altă persoană inactivă	2013	37,0	31,6	39,1
	2014	40,9	37,4	42,2
	2015	42,1	38,4	43,4
	2016	41,8	41,1	42,1

* persoane în vârstă de 18 ani și peste

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

2. RATA SĂRĂCIEI DUPĂ TIPUL GOSPODĂRIEI DIN CARE FAC PARTE PERSOANELE

	-%-	
	Anul	Rata sărăciei
TOTAL	2013	23,0
	2014	25,1
	2015	25,4
	2016	25,3
Tipul gospodăriei:		
<i>Gospodării fără copii dependenți</i>	2013	15,1
	2014	16,0
	2015	17,2
	2016	18,3
din care:		
persoană singură de sex masculin	2013	22,9
	2014	23,2
	2015	26,9
	2016	25,9
persoană singură de sex feminin	2013	25,8
	2014	27,0
	2015	31,6
	2016	33,2
persoană singură în vârstă de sub 65 ani	2013	23,8
	2014	25,0
	2015	26,1
	2016	27,2
persoană singură în vârstă de 65 ani și peste	2013	25,4
	2014	26,0
	2015	32,5
	2016	32,4
2 adulți în vârstă de sub 65 ani	2013	14,4
	2014	15,0
	2015	16,0
	2016	16,3
2 adulți, din care cel puțin unul în vârstă de 65 ani și peste	2013	7,2
	2014	8,3
	2015	10,6
	2016	11,0
3 sau mai mulți adulți	2013	13,7
	2014	14,6
	2015	13,0
	2016	15,0

- continuare -

- % -

	Anul	Rata sărăciei
<i>Gospodării cu copii dependenți¹</i>	2013	28,7
	2014	32,0
	2015	31,8
	2016	30,8
din care:		
un adult cu cel puțin 1 copil dependent (familie monoparentală)	2013	35,0
	2014	31,3
	2015	39,7
	2016	41,4
2 adulți cu 1 copil dependent	2013	15,8
	2014	13,6
	2015	15,3
	2016	16,4
2 adulți cu 2 copii dependenți	2013	24,9
	2014	30,9
	2015	26,1
	2016	28,1
2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți	2013	62,4
	2014	70,5
	2015	69,5
	2016	61,9
3 sau mai mulți adulți cu copii dependenți	2013	28,8
	2014	33,1
	2015	32,6
	2016	29,3

¹ Se consideră copii dependenți toate persoanele în vârstă de 0-17 ani

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

3. RATA SĂRĂCIEI ÎNAINTE DE TRANSFERURILE SOCIALE, DUPĂ GRUPA DE VÂRSTĂ ȘI SEXUL PERSOANELOR

- % -

	Anul	Rata sărăciei înainte de transferurile sociale:	
		inclusiv pensiile	exclusiv pensiile
TOTAL	2013	50,1	28,2
	2014	50,5	28,8
	2015	49,5	29,3
	2016	49,6	29,5
Sex:			
masculin	2013	48,2	28,2
	2014	48,9	29,1
	2015	47,1	28,9
	2016	47,4	29,3
feminin	2013	51,9	28,1
	2014	52,1	28,5
	2015	51,8	29,6
	2016	51,5	29,7
Grupa de vârstă:			
0 - 17 ani	2013	48,7	42,3
	2014	50,4	43,8
	2015	48,5	43,6
	2016	50,1	44,5
18 - 24 ani	2013	43,0	35,8
	2014	45,4	37,4
	2015	46,1	38,2
	2016	44,3	35,7
25 - 54 ani	2013	34,5	27,3
	2014	34,8	27,2
	2015	34,0	27,0
	2016	34,1	27,4
55 - 64 ani	2013	59,9	21,0
	2014	57,6	22,3
	2015	54,9	21,8
	2016	54,1	23,2
65 de ani și peste	2013	87,7	16,1
	2014	87,7	17,1
	2015	86,7	21,1
	2016	85,3	20,2

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

4. RATA SĂRĂCIEI DUPĂ STATUTUL DE OCUPARE A LOCUINȚEI, PE SEXE ȘI GRUPE DE VÂRSTĂ ALE PERSOANELOR

- % -

	Anul	Statutul de ocupare	
		Proprietar ^{*)}	Chiriaș
TOTAL	2013	22,9	26,7
	2014	24,9	40,2
	2015	25,2	44,6
	2016	24,9	43,6
Sex:			
masculin	2013	23,1	20,4
	2014	25,2	33,7
	2015	25,0	37,6
	2016	24,6	38,9
feminin	2013	22,7	31,9
	2014	24,6	45,6
	2015	25,4	50,6
	2016	25,3	48,5

^{*)} inclusiv cu titlu gratuit

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

5. RATA SĂRĂCIEI LA PRAGURILE DE 40%, 50%, 60% ȘI 70% DIN MEDIANA VENITURILOR DISPONIBILE PE ADULT-ECHIVALENT, DUPĂ GRUPA DE VÂRSTĂ ȘI SEXUL PERSOANELOR

- % -

	Anul	Pragul sărăciei, ca proporție din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent de:			
		40%	50%	60% (standard)	70%
TOTAL	2013	11,5	16,7	23,0	30,6
	2014	13,1	19,1	25,1	31,0
	2015	14,5	19,8	25,4	31,6
	2016	13,5	19,2	25,3	30,7
Sex:					
masculin	2013	11,9	17,1	23,0	30,3
	2014	13,9	19,4	25,3	30,9
	2015	14,8	19,7	25,1	30,9
	2016	13,8	19,4	24,8	30,2
feminin	2013	11,1	16,2	22,9	31,0
	2014	12,3	18,9	24,9	31,1
	2015	14,2	19,9	25,7	32,2
	2016	13,2	19,0	25,7	31,1
Grupa de vârstă:					
0 - 17 ani	2013	19,4	26,4	34,7	44,7
	2014	21,3	31,4	39,3	45,1
	2015	24,7	31,5	38,1	45,3
	2016	23,0	30,2	37,2	42,1
18 - 24 ani	2013	16,1	22,1	30,1	38,2
	2014	19,4	25,7	33,8	40,3
	2015	21,2	28,0	35,0	42,2
	2016	17,3	24,4	32,2	38,9
25 - 49 ani	2013	11,6	17,0	22,6	29,3
	2014	13,4	18,6	24,0	29,2
	2015	14,2	19,2	23,9	30,0
	2016	13,2	18,6	23,8	28,9
50 - 64 ani	2013	8,8	12,0	16,4	22,3
	2014	9,7	13,9	18,1	23,4
	2015	10,1	13,2	17,5	22,1
	2016	11,1	14,6	18,9	23,5
65 de ani și peste	2013	3,1	7,5	14,5	23,6
	2014	4,0	9,2	15,7	23,7
	2015	5,8	11,7	19,4	25,8
	2016	4,6	11,0	19,1	26,1

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

6. INDICATORI SPECIFICI AI PROFUNZIMII SĂRĂCIEI

	Anul	Valori
Raportul inegalității veniturilor (S80/S20)	2013	6,8
	2014	7,2
	2015	8,3
	2016	7,2
Coefficientul Gini (%)	2013	34,6
	2014	35,0
	2015	37,4
	2016	34,7
Deficitul median relativ (%)		
TOTAL	2013	33,6
	2014	34,6
	2015	38,2
	2016	36,2
Sex:		
masculin	2013	35,1
	2014	38,3
	2015	39,1
	2016	37,6
feminin	2013	32,5
	2014	32,6
	2015	37,1
	2016	34,8
Grupa de vârstă:		
0 -17 ani	2013	38,2
	2014	37,3
	2015	43,1
	2016	40,7
18 - 64 ani	2013	35,1
	2014	39,0
	2015	39,2
	2016	38,3
65 de ani și peste	2013	17,5
	2014	20,2
	2015	21,6
	2016	20,1

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

7. PERSOANE AFLATE ÎN RISC DE SĂRĂCIE SAU EXCLUZIUNE SOCIALĂ, DUPĂ GRUPA DE VÂRSTĂ ȘI SEXE

	Anul	Total	Masculin	Feminin
Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (mii persoane)	2013	8392	4030	4362
	2014	8043	3897	4146
	2015	7428	3546	3882
	2016	7695	3660	4035
Grupa de vârstă:				
0 - 17 ani	2013	1935	1001	934
	2014	1899	1000	899
	2015	1760	917	843
	2016	1880	973	907
18 - 24 ani	2013	829	444	385
	2014	770	412	358
	2015	687	344	343
	2016	649	343	306
25 - 49 ani	2013	2837	1472	1365
	2014	2683	1395	1288
	2015	2528	1317	1211
	2016	2624	1348	1276
50 - 64 ani	2013	1622	720	902
	2014	1535	714	822
	2015	1327	617	710
	2016	1375	621	754
65 de ani și peste	2013	1169	393	776
	2014	1156	377	779
	2015	1126	351	775
	2016	1167	375	792
Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (% în total populației)	2013	41,9	41,3	42,5
	2014	40,3	40,0	40,7
	2015	37,3	36,5	38,1
	2016	38,8	37,8	39,8
Grupa de vârstă:				
0 - 17 ani	2013	51,4	51,8	51,0
	2014	50,7	52,0	49,3
	2015	46,8	47,1	46,5
	2016	49,2	50,0	48,4
18 - 24 ani	2013	48,2	49,9	46,5
	2014	47,7	49,0	46,4
	2015	45,3	44,8	45,8
	2016	45,6	45,9	45,2
25 - 49 ani	2013	38,7	39,2	38,2
	2014	36,4	36,9	35,9
	2015	34,2	34,6	33,7
	2016	35,5	35,4	35,5
50 - 64 ani	2013	42,4	40,4	44,3
	2014	41,1	38,4	43,6
	2015	39,3	38,3	40,3
	2016	36,8	34,7	38,7
65 de ani și peste	2013	35,8	29,8	39,8
	2014	35,0	28,3	39,5
	2015	33,3	25,8	38,4
	2016	34,0	27,0	38,7

- continuare -

	Anul	Total	Masculin	Feminin
Rata riscului de sărăcie sau socială (%)				
Statut ocupațional:				
Persoane ocupate	2013	33,7	36,5	29,8
	2014	31,2	34,3	26,9
	2015	27,9	30,5	24,1
	2016	29,2	31,8	25,5
Șomeri	2013	77,9	81,8	68,5
	2014	77,3	82,6	66,0
	2015	75,0	81,7	54,6
	2016	73,5	81,0	52,1
Pensionari	2013	37,9	33,2	41,1
	2014	36,6	32,7	39,3
	2015	34,1	29,6	37,2
	2016	35,4	30,2	39,0
Alți inactivi	2013	56,4	50,9	58,5
	2014	56,7	51,8	58,6
	2015	55,2	51,3	56,6
	2016	56,7	53,2	57,9
Nivelul de educație:				
Scăzut	2013	56,7	59,1	55,1
	2014	57,1	59,2	55,9
	2015	50,0	49,3	50,6
	2016	51,0	50,1	51,6
Mediu	2013	35,0	35,1	34,9
	2014	33,8	34,2	33,3
	2015	29,3	29,7	28,8
	2016	29,2	29,6	28,6
Superior	2013	11,7	9,6	13,7
	2014	9,8	9,0	10,5
	2015	8,3	7,5	9,0
	2016	11,9	10,3	13,7

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

8. PONDEREA PERSOANELOR DUPĂ ELEMENTELE DE DEPRIVARE MATERIALĂ DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC

-%-

Anul	Elemente de deprivare din punct de vedere economic:				
	incapacitatea de asigurare a unei temperaturi adecvate în locuință	incapacitatea de a consuma carne, pește sau echivalent vegetal la fiecare a doua zi	incapacitatea de a face față unei situații neprevăzute	incapacitatea de a plăti o săptămână de vacanță anual	incapacitatea achitării la timp a unor utilități și a altor obligații curente
2013	14,7	23,0	53,0	72,2	31,5
2014	12,9	22,7	52,7	69,5	23,9
2015	13,1	19,7	51,4	67,6	19,6
2016	13,8	21,8	54,5	66,6	19,7

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

9. PONDEREA PERSOANELOR CĂRORA LE LIPSESC BUNURI DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ DIN CAUZA INSUFICIENȚEI RESURSELOR FINANCIARE

-%-

Anul	Bunuri care lipsesc din cauza insuficienței resurselor financiare:				
	mașină de spălat rufe	televizor color	telefon (fix sau mobil)	calculator	autoturism personal
2013	12,5	1,1	6,1	23,0	38,8
2014	11,9	1,1	5,7	20,4	37,1
2015	10,7	1,5	4,6	18,4	35,5
2016	9,8	1,2	3,6	16,2	32,9

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

10. PONDEREA PERSOANELOR DUPĂ DEFICIENȚELE LOCUINȚEI, PE TIPURI DE DEFICIENȚE

-%-

Anul	Deficiențe ale locuinței:			
	scurgeri de apă/ igrasie/podele deteriorate	lumină naturală insuficientă	fără baie/duș în interiorul locuinței	fără grup sanitar propriu în interiorul locuinței
2013	16,2	7,3	34,2	35,9
2014	13,6	5,9	32,5	34,3
2015	12,8	5,8	30,8	32,8
2016	13,3	5,6	30,5	32,6

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

11. DEPRIVAREA MATERIALĂ DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC, ÎN PERIOADA 2013–2016

-%-

Anul	Persoane fără probleme de natură economică	Persoane cu probleme de natură economică, cu:				
		1 problemă	2 probleme	3 probleme	4 probleme	5 probleme
2013	21,0	21,6	22,6	18,0	10,5	6,3
2014	22,8	21,8	24,8	17,2	8,3	5,1
2015	25,5	21,5	26,4	14,2	7,7	4,8
2016	24,8	20,8	25,5	15,9	8,1	4,8

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

12. DEPRIVAREA MATERIALĂ DIN PUNCT DE VEDERE AL ÎNZESTRĂRII CU BUNURI DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ, ÎN PERIOADA 2013–2016

-%-

Anul	Persoane cărora nu le lipsește nici unul din bunuri	Persoane cărora le lipsește:				
		1 bun	2 bunuri	3 bunuri	4 bunuri	5 bunuri
2013	53,0	24,5	13,6	6,4	2,0	0,5
2014	55,9	23,7	12,1	5,3	2,5	0,5
2015	58,2	23,6	10,8	5,1	1,7	0,7
2016	61,2	22,6	10,1	4,2	1,3	0,6

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

13. DEPRIVAREA MATERIALĂ DIN PUNCT DE VEDERE AL CONDIȚIILOR DE LOCUIT, ÎN PERIOADA 2013–2016

-%-

Anul	Persoane care nu au deficiențe ale locuinței	Persoane cu deficiențe ale locuinței, cu:			
		1 deficiență	2 deficiențe	3 deficiențe	4 deficiențe
2013	56,4	8,2	23,3	9,4	2,6
2014	59,2	8,0	22,3	8,4	2,2
2015	61,2	7,5	21,8	7,0	2,5
2016	61,3	8,0	20,9	7,1	2,7

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

**14. PERSOANE AFLATE ÎN STARE DE DEPRIVARE MATERIALĂ SEVERĂ,
DUPĂ GRUPA DE VÂRSTĂ ȘI SEXE**

- % -

	Anul	Total	Masculin	Feminin
Persoane aflate în stare de	2013	5959	2957	3002
materială severă (mii persoane)	2014	5167	2593	2574
	2015	4521	2243	2278
	2016	4707	2300	2407
Grupa de vârstă:				
0 -17 ani	2013	1370	726	644
	2014	1160	637	523
	2015	1086	571	515
	2016	1153	603	550
18 - 24 ani	2013	555	320	235
	2014	465	274	190
	2015	405	211	194
	2016	383	198	185
25 - 49 ani	2013	2029	1068	961
	2014	1731	916	816
	2015	1537	837	700
	2016	1609	852	757
50 - 64 ani	2013	1076	510	566
	2014	935	463	473
	2015	765	390	375
	2016	790	386	404
65 de ani și peste	2013	929	333	596
	2014	876	303	573
	2015	728	234	494
	2016	772	261	511
Rata de deprivare materială severă	2013	29,8	30,3	29,3
(% în total populației)	2014	25,9	26,6	25,2
	2015	22,7	23,1	22,4
	2016	23,8	23,8	23,7
Grupa de vârstă:				
0 -17 ani	2013	36,4	37,6	35,1
	2014	31,0	33,1	28,7
	2015	28,9	29,3	28,4
	2016	30,2	30,9	29,4
18 - 24 ani	2013	32,3	35,9	28,4
	2014	28,8	32,7	24,6
	2015	26,7	27,5	25,9
	2016	26,9	26,5	27,5
25 - 49 ani	2013	27,7	28,5	26,9
	2014	23,5	24,2	22,7
	2015	20,8	22,0	19,5
	2016	21,7	22,4	21,1
50 - 64 ani	2013	27,3	27,2	27,4
	2014	24,0	24,8	23,2
	2015	20,0	21,2	18,8
	2016	21,1	21,6	20,7
65 de ani și peste	2013	28,4	25,3	30,5
	2014	26,5	22,8	29,0
	2015	21,5	17,1	24,5
	2016	22,5	18,9	25,0

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

15. PERSOANE ÎN VÂRSTĂ DE PÂNĂ LA 60 ANI CARE TRĂIESC ÎN GOSPODĂRII CU INTENSITATE FOARTE REDUSĂ A MUNCII, PE GRUPE DE VÂRSTĂ ȘI SEXE

	Anul	Total	Masculin	Feminin
Persoane care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii				
(mii persoane):				
Grupa de vârstă:				
0-59 ani	2013	1168	494	674
	2014	1199	497	603
	2015	1191	530	661
	2016	1230	553	677
din care:				
0-17 ani	2013	228	114	114
	2014	228	121	107
	2015	281	141	140
	2016	322	166	156
18-24 ani	2013	99	53	46
	2014	77	42	35
	2015	94	41	53
	2016	110	55	55
25-59 ani	2013	841	327	514
	2014	794	333	461
	2015	816	348	468
	2016	798	332	466
Ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii (% în total populație)				
Grupa de vârstă:				
0-59 ani	2013	7,6	6,3	8,9
	2014	7,2	6,4	8,0
	2015	7,9	6,9	8,9
	2016	8,2	7,2	9,2
0-17 ani	2013	6,1	6,0	6,3
	2014	6,1	6,4	5,9
	2015	7,5	7,3	7,8
	2016	8,5	8,5	8,4
18-24 ani	2013	6,0	6,0	5,9
	2014	4,9	5,1	4,7
	2015	6,4	5,5	7,3
	2016	7,9	7,6	8,2
25-59 ani	2013	8,4	6,5	10,4
	2014	8,0	6,6	9,3
	2015	8,3	7,0	9,6
	2016	8,1	6,7	9,6

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

**16. PRINCIPALII INDICATORI AI SĂRĂCIEI RELATIVE ÎN STATELE MEMBRE
ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015**

	Rata sărăciei %	Deficitul median relativ %	Indicele inegalității veniturilor	Coefficientul Gini %
România	25,4	38,2	8,3	37,4
Belgia	14,9	17,4	3,8	26,2
Bulgaria	22,0	30,3	7,1	37,0
Cehia	9,7	19,2	3,5	25,0
Danemarca	12,2	22,0	4,1	27,4
Germania	16,7	22,0	4,8	30,1
Estonia	21,6	21,0	6,2	34,8
Irlanda	16,3	18,5	4,5	29,8
Grecia	21,4	30,6	6,5	34,2
Spania	22,1	33,8	6,9	34,6
Franța	13,6	15,7	4,3	29,2
Croația	20,0	26,4	5,2	30,4
Italia	19,9	29,3	5,8	32,4
Cipru	16,2	19,8	5,2	33,6
Letonia	22,5	25,5	6,5	35,4
Lituania	22,2	26,0	7,5	37,9
Luxemburg	15,3	17,4	4,3	28,5
Ungaria	14,9	21,8	4,3	28,2
Malta	16,3	17,3	4,2	28,1
Olanda	11,6	16,8	3,8	26,7
Austria	13,9	20,5	4,0	27,2
Polonia	17,6	22,3	4,9	30,6
Portugalia	19,5	29,0	6,0	34,0
Slovenia	14,3	20,3	3,6	24,5
Slovacia	12,3	28,9	3,5	23,7
Finlanda	12,4	13,2	3,6	25,2
Suedia	16,3	19,9	4,1	26,7
Marea Britanie	16,6	20,4	5,2	32,4
UE (28 țări)	17,3	24,8	5,2	31,0

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

**17. RATA SĂRĂCIEI DUPĂ GRUPA DE VÂRSTĂ ÎN STATELE MEMBRE
ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015**

-%-

	Grupa de vârstă:				
	0-17 ani	18-24 ani	25-49 ani	50-64 ani	65 ani și peste
România	38,1	35,0	23,9	17,5	19,4
Belgia	18,0	18,5	13,5	12,1	15,2
Bulgaria	25,4	25,1	16,7	17,8	31,7
Cehia	14,7	11,1	8,7	8,7	7,4
Danemarca	10,4	37,5	12,4	5,3	9,1
Germania	14,6	21,1	14,7	19,9	16,5
Estonia	20,0	19,5	15,8	21,0	35,8
Irlanda	17,9	24,5	12,4	18,4	14,2
Grecia	26,6	29,9	22,5	20,0	13,7
Spania	29,6	32,5	22,8	19,3	12,3
Franța	18,7	17,9	12,8	12,5	8,0
Croația	20,9	18,4	16,4	20,0	26,3
Italia	26,8	26,1	20,4	16,8	14,7
Cipru	16,7	17,2	16,0	14,6	17,3
Letonia	23,2	22,1	16,0	21,5	34,6
Lituania	28,9	21,2	19,0	19,6	25,0
Luxemburg	21,5	21,2	14,7	12,4	7,9
Ungaria	22,7	21,8	14,4	14,7	4,6
Malta	23,4	9,8	13,8	13,3	21,0
Olanda	14,0	25,1	10,7	10,0	5,6
Austria	17,8	17,5	13,3	10,7	13,2
Polonia	22,4	22,6	16,4	17,7	12,1
Portugalia	24,8	24,0	17,1	19,6	17,0
Slovenia	14,2	14,7	12,4	15,2	17,2
Slovacia	20,1	12,8	11,9	10,3	5,6
Finlanda	10,0	29,4	10,2	9,8	13,8
Suedia	18,1	30,9	15,3	9,5	15,9
Marea Britanie	19,9	25,6	13,6	14,5	16,5
UE (28 țări)	21,2	23,9	16,3	16,0	14,1

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

18. RATA SĂRĂCIEI ÎNAINTE ȘI DUPĂ TRANSFERURILE SOCIALE ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015

-%-

	Rata sărăciei după transferurile sociale	Rata sărăciei înainte de transferurile sociale (exclusiv pensiile)	Rata sărăciei înainte de transferurile sociale (inclusiv pensiile)
România	25,4	29,3	49,5
Belgia	14,9	26,7	43,3
Bulgaria	22,0	28,4	42,9
Cehia	9,7	16,8	37,0
Danemarca	12,2	25,8	40,6
Germania	16,7	25,1	43,9
Estonia	21,6	27,8	39,4
Irlanda	16,3	36,2	46,3
Grecia	21,4	25,5	52,9
Spania	22,1	30,1	47,0
Franța	13,6	23,9	44,3
Croația	20,0	31,0	45,2
Italia	19,9	25,4	46,0
Cipru	16,2	25,4	38,8
Letonia	22,5	27,3	40,9
Lituania	22,2	28,6	42,8
Luxemburg	15,3	27,2	44,7
Ungaria	14,9	25,7	49,1
Malta	16,3	23,7	37,5
Olanda	11,6	22,3	39,1
Austria	13,9	25,6	44,4
Polonia	17,6	22,9	43,6
Portugalia	19,5	26,4	47,8
Slovenia	14,3	24,8	42,5
Slovacia	12,3	19,0	38,1
Finlanda	12,4	26,8	43,4
Suedia	16,3	29,8	44,7
Marea Britanie	16,6	29,3	44,2
UE (28 țări)	17,3	26,1	44,7

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

**19. RATA SĂRĂCIEI DUPĂ STATUTUL OCUPAȚIONAL ÎN STATELE MEMBRE
ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015**

-%-

	Statutul ocupațional				
	Persoane ocupate	Persoane neocupate sau inactive	din care:		
			șomeri	pensionari	alți inactive
România	18,8	26,4	55,5	15,8	42,1
Belgia	4,6	23,2	40,7	12,4	31,5
Bulgaria	7,7	35,0	53,3	30,0	29,1
Cehia	4,0	14,3	48,7	7,4	14,0
Danemarca	5,5	21,9	37,6	8,8	34,1
Germania	9,7	26,3	69,1	17,0	30,3
Estonia	10,0	39,1	54,8	40,1	33,6
Irlanda	4,8	27,1	40,4	15,9	28,3
Grecia	13,4	24,1	44,8	10,8	26,2
Spania	13,1	26,7	46,5	10,2	23,9
Franța	7,5	16,9	37,1	7,1	28,8
Croația	5,9	29,6	42,8	22,0	32,4
Italia	11,5	24,0	47,3	11,0	26,4
Cipru	9,1	23,4	42,0	16,5	18,7
Letonia	9,2	37,9	55,0	36,7	31,9
Lituania	9,9	33,6	62,3	27,6	30,1
Luxemburg	11,6	16,5	42,7	5,8	22,7
Ungaria	9,3	17,0	54,4	5,0	24,5
Malta	5,4	24,4	55,7	18,1	25,2
Olanda	5,0	17,9	35,5	6,2	27,9
Austria	7,9	19,4	41,4	12,9	26,4
Polonia	11,2	22,2	45,7	11,1	28,1
Portugalia	10,9	25,2	42,0	14,4	31,9
Slovenia	6,7	21,9	44,8	15,9	19,9
Slovacia	6,0	16,2	45,5	6,2	15,7
Finlanda	3,5	22,6	39,6	13,5	30,2
Suedia	8,0	26,3	39,3	17,2	42,1
Marea Britanie	8,1	26,7	47,9	18,3	35,1
EU (28 țări)	9,5	23,8	47,5	13,2	29,0

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

**20. DEPRIVAREA MATERIALĂ DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC
ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015**

-%-

	Persoane fără probleme de natură economică	Persoane cu probleme de natură economică, cu:				
		1 problemă	2 probleme	3 probleme	4 probleme	5 probleme
România	25,5	21,5	26,4	14,2	7,7	4,8
Belgia	65,1	14,2	11,3	5,9	2,7	0,8
Bulgaria	24,2	14,3	15,7	17,1	17,0	11,7
Cehia	53,4	18,5	17,2	7,7	2,5	0,7
Danemarca	66,6	19,0	9,4	3,7	1,1	0,2
Germania	64,8	15,1	11,9	5,6	2,1	0,4
Estonia	52,2	21,4	18,5	5,7	1,9	0,3
Irlanda	42,7	18,5	22,2	11,1	4,5	1,0
Grecia	24,0	17,2	20,4	18,9	13,7	5,8
Spania	48,8	16,5	20,0	10,0	3,8	0,9
Franța	59,7	17,0	13,1	6,4	3,0	0,8
Croația	22,2	19,9	27,5	19,9	7,9	2,7
Italia	43,9	17,6	16,5	11,1	7,6	3,3
Cipru	28,5	16,0	21,3	19,9	11,9	2,4
Letonia	30,7	25,0	21,0	13,5	6,6	3,2
Lituania	28,7	25,0	22,2	15,3	7,1	1,8
Luxemburg	73,1	15,1	7,8	2,8	1,0	0,3
Ungaria	22,9	21,5	25,5	16,2	9,7	4,1
Malta	47,7	24,2	13,7	7,3	5,5	1,5
Olanda	72,0	13,4	9,1	4,2	1,0	0,3
Austria	68,8	15,6	8,8	4,8	1,6	0,3
Polonia	42,3	22,9	21,7	7,3	4,2	1,6
Portugalia	37,5	21,9	21,4	13,4	4,9	1,0
Slovenia	47,7	21,3	17,4	9,5	3,2	1,0
Slovacia	42,4	22,3	18,2	11,7	3,8	1,6
Finlanda	65,4	18,7	10,9	4,1	0,8	0,1
Suedia	75,9	14,4	6,7	2,6	0,3	0,1
Marea Britanie	53,7	21,0	13,8	7,6	2,9	1,0
UE (28 țări)	51,7	18,0	15,9	8,6	4,3	1,6

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

21. PONDEREA PERSOANELOR DUPĂ ELEMENTELE DE DEPRIVARE MATERIALĂ DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC, ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015

-%-

	Elemente de deprivare materială din punct de vedere economic:				
	incapacitatea de asigurare a unei temperaturi adecvate în locuință	incapacitatea de a consuma carne, pește sau echivalent vegetal la fiecare a doua zi	incapacitatea de a face față unei situații neprevăzute	incapacitatea de a plăti o săptămână de vacanță anual	incapacitatea achitării la timp a unor utilități și a altor obligații curente
România	13,1	19,7	51,4	67,6	19,6
Belgia	5,2	5,1	25,7	26,4	6,9
Bulgaria	39,2	36,8	53,4	60,4	33,6
Cehia	5,0	11,4	36,0	32,4	4,5
Danemarca	3,6	1,7	26,5	16,3	6,3
Germania	4,1	7,1	30,4	19,7	5,2
Estonia	2,0	5,0	36,7	31,9	9,3
Irlanda	9,0	2,7	50,0	42,0	15,9
Grecia	29,2	12,9	53,4	53,7	49,3
Spania	10,6	2,6	39,8	41,5	11,7
Franța	5,5	7,3	32,8	24,0	8,9
Croația	9,9	14,4	59,8	65,8	29,9
Italia	17,0	11,8	39,9	47,3	14,9
Cipru	28,3	3,9	60,5	53,5	31,6
Letonia	14,5	16,0	60,4	41,1	18,0
Lituania	31,1	14,3	53,2	44,2	9,8
Luxemburg	0,9	2,2	23,0	13,1	5,2
Ungaria	9,6	23,8	72,2	55,3	21,7
Malta	13,9	13,1	21,1	44,3	10,8
Olanda	2,9	2,2	22,9	16,7	5,7
Austria	2,6	6,8	22,6	17,5	6,4
Polonia	7,5	8,2	42,3	44,0	11,0
Portugalia	23,8	3,5	40,7	51,3	10,2
Slovenia	5,6	6,4	42,9	28,2	19,2
Slovacia	5,8	20,1	36,7	46,6	7,5
Finlanda	1,7	2,9	28,4	13,3	10,3
Suedia	1,2	1,8	19,8	9,2	6,0
Marea Britanie	7,8	6,5	38,4	28,9	10,2
UE (28 țări)	9,4	8,5	37,5	34,4	11,5

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

22. DEPRIVAREA MATERIALĂ DIN PUNCT DE VEDERE AL ÎNZESTRĂRII CU UNELE BUNURI DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ, ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015

-%-

	Persoane care dețin toate bunurile ¹	Persoane după numărul de bunuri ¹⁾ de folosință îndelungată care lipsesc din dotarea gospodăriei:				
		1 bun	2 bunuri	3 bunuri	4 bunuri	5 bunuri
România	58,2	23,6	10,8	5,1	1,7	0,7
Belgia	91,1	6,6	1,8	0,4	*)	*)
Bulgaria	70,2	14,5	7,8	4,9	1,7	0,9
Cehia	90,4	7,1	2,2	0,2	*)	*)
Danemarca	88,9	9,0	1,7	0,2	0,1	*)
Germania	91,5	6,6	1,7	0,2	*)	*)
Estonia	86,6	11,3	1,6	0,4	*)	*)
Irlanda	89,5	8,4	1,9	0,2	*)	*)
Grecia	83,3	12,7	3,3	0,5	0,1	*)
Spania	88,9	9,0	1,9	0,2	*)	*)
Franța	95,5	3,8	0,6	0,1	*)	*)
Croația	88,2	8,7	2,3	0,7	0,1	*)
Italia	95,9	3,1	0,8	0,2	*)	*)
Cipru	94,2	4,8	0,8	0,2	*)	*)
Letonia	74,8	17,8	5,3	1,7	0,4	0,1
Lituania	83,4	10,8	4,8	0,7	0,3	*)
Luxemburg	97,2	2,3	0,4	0,1	*)	*)
Ungaria	77,7	15,6	5,3	1,1	0,2	0,1
Malta	94,9	3,8	0,9	0,2	0,1	0,1
Olanda	91,9	6,8	1,1	0,1	*)	*)
Austria	92,6	6,1	1,1	0,2	*)	*)
Polonia	87,8	9,3	2,4	0,4	0,1	*)
Portugalia	86,6	10,0	2,7	0,6	0,1	0,1
Slovenia	94,0	4,5	1,3	0,2	*)	*)
Slovacia	85,3	10,5	3,1	0,8	0,1	0,2
Finlanda	90,5	8,3	1,0	0,2	*)	*)
Suedia	96,1	3,4	0,5	*)	*)	*)
Marea Britanie	89,1	8,5	2,2	0,2	*)	*)
UE (28 țări)	89,4	7,8	2,2	0,5	0,1	0,1

*) estimăție nesemnificativă

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

¹⁾ dintre următoarele: mașină de spălat rufe, televizor color, calculator, telefon și autoturism personal

**23. PONDEREA PERSOANELOR CĂRORA LE LIPSESC BUNURI DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ
DIN CAUZA INSUFICIENȚEI RESURSELOR FINANCIARE, ÎN STATELE MEMBRE
ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015**

-%-

	Bunuri care lipsesc din cauza insuficienței resurselor financiare:				
	mașină de spălat rufe	televizor color	telefon (fix sau mobil)	calculator	autoturism personal
România	10,7	1,5	4,6	18,4	35,5
Belgia	1,5	0,7	0,2	2,7	6,7
Bulgaria	10,0	2,0	3,1	17,0	24,1
Cehia	0,4	0,1	0,2	3,1	8,6
Danemarca	1,3	1,4	*)	1,2	9,8
Germania	0,4	0,2	0,2	2,9	7,0
Estonia	1,1	0,2	0,2	2,5	12,0
Irlanda	0,3	0,3	0,3	4,8	7,1
Grecia	1,4	0,5	0,7	8,5	10,4
Spania	0,2	0,1	0,3	7,1	5,8
Franța	0,5	0,1	0,1	2,2	2,5
Croația	1,0	0,5	0,7	5,2	8,6
Italia	0,2	0,3	0,2	2,6	2,2
Cipru	0,3	0,4	*)	4,1	2,2
Letonia	3,9	0,8	0,3	8,6	21,6
Lituania	2,2	0,2	0,8	7,7	12,9
Luxemburg	0,2	0,2	*)	1,0	2,0
Ungaria	1,0	0,4	1,4	8,2	19,9
Malta	0,6	0,4	0,9	2,2	3,1
Olanda	0,7	0,2	*)	1,3	7,3
Austria	0,3	0,6	0,1	2,2	5,8
Polonia	0,7	0,4	1,7	4,1	9,1
Portugalia	1,2	0,3	0,9	6,9	8,3
Slovenia	0,3	0,3	0,2	3,4	3,6
Slovacia	0,8	0,3	1,0	5,5	13,0
Finlanda	0,6	0,4	*)	1,5	8,5
Suedia	*)	0,5	*)	0,9	2,9
Marea Britanie	0,4	0,3	0,2	4,5	8,1
UE (28 țări)	1,1	0,4	0,6	4,6	7,9

*) estimăție nesemnificativă

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

**24. DEPRIVAREA MATERIALĂ DIN PUNCT DE VEDERE AL CONDIȚIILOR DE LOCUIT
ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015**

-%-

	Persoane fără deficiențe ale locuinței	Persoane cu deficiențe ale locuinței, după numărul de deficiențe:			
		cu 1 deficiență	cu 2 deficiențe	cu 3 deficiențe	cu 4 deficiențe
România	61,2	7,5	21,8	7,0	2,5
Belgia	75,7	20,2	3,9	0,2	*)
Bulgaria	72,5	13,4	8,6	2,9	2,6
Cehia	88,6	9,3	2,0	*)	*)
Danemarca	80,5	17,1	2,0	0,4	*)
Germania	84,7	13,8	1,6	*)	*)
Estonia	78,8	13,3	5,2	2,0	0,7
Irlanda	83,0	15,0	2,0	*)	*)
Grecia	82,5	13,7	3,6	0,1	0,1
Spania	82,6	15,5	1,9	*)	*)
Franța	82,2	14,8	3,0	*)	0,1
Croația	85,1	11,4	2,5	0,7	0,3
Italia	73,1	21,8	5,0	0,1	*)
Cipru	70,6	25,4	3,5	0,4	0,1
Letonia	65,7	17,5	8,6	5,4	2,7
Lituania	74,2	12,3	7,3	5,5	0,6
Luxemburg	80,6	17,2	2,2	*)	*)
Ungaria	71,8	19,0	6,1	1,8	1,2
Malta	84,4	13,6	1,9	*)	*)
Olanda	81,1	17,2	1,6	*)	*)
Austria	84,3	13,0	2,5	0,2	0,1
Polonia	84,1	11,4	2,7	1,3	0,4
Portugalia	67,4	27,4	4,6	0,5	0,1
Slovenia	70,7	25,6	3,5	0,1	0,1
Slovacia	91,6	6,5	1,2	0,2	0,5
Finlanda	91,4	7,5	1,0	*)	*)
Suedia	87,1	11,9	1,0	*)	*)
Marea Britanie	81,6	15,7	2,5	0,1	*)
UE (28 țări)	80,2	15,3	3,7	0,6	0,2

*) estimăție nesemnificativă

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

25. PONDEREA PERSOANELOR DUPĂ DEFICIENȚELE LOCUINȚEI, PE TIPURI DE DEFICIENȚE, ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015

-%-

	Deficiențe ale locuinței:			
	scurgeri de apă/ igrasie/podele deteriorate	lumină naturală insuficientă	fără baie/duș în interiorul locuinței	fără grup sanitar propriu în interiorul locuinței
România	12,8	5,8	30,8	32,8
Belgia	18,2	7,4	0,7	2,3
Bulgaria	12,9	6,4	11,6	18,6
Cehia	8,9	3,9	0,3	0,6
Danemarca	16,1	3,4	2,2	0,6
Germania	12,8	4,0	*)	0,1
Estonia	13,4	4,9	7,3	6,9
Irlanda	13,6	5,1	0,2	0,1
Grecia	15,1	5,7	0,5	0,5
Spania	15,2	3,9	0,1	0,1
Franța	12,6	7,4	0,5	0,5
Croația	10,9	5,0	1,7	1,9
Italia	24,1	7,0	0,4	0,6
Cipru	26,5	5,6	0,9	0,9
Letonia	24,4	8,5	15,3	13,6
Lituania	17,0	5,1	11,5	12,4
Luxemburg	14,4	7,1	0,1	*)
Ungaria	25,4	8,6	3,7	3,9
Malta	10,2	7,2	0,2	*)
Olanda	15,7	4,8	0,1	*)
Austria	11,7	5,6	0,5	1,0
Polonia	11,9	4,5	3,3	2,7
Portugalia	28,1	8,0	1,5	1,0
Slovenia	26,9	5,7	0,5	0,3
Slovacia	6,3	3,1	0,8	1,4
Finlanda	4,4	4,0	0,8	0,5
Suedia	7,7	5,5	0,7	*)
Marea Britanie	14,8	5,2	0,6	0,4
UE (28 țări)	15,2	5,5	2,2	2,4

*) estimare nesemnificativă

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 20.10.2017

26. PERSOANE ÎN RISC DE SĂRĂCIE SAU EXCLUZIUNE SOCIALĂ, PE GRUPE DE VÂRSTĂ, ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015

-%-

	Total	Grupa de vârstă				
		0-17 ani	18-24 ani	25-49 ani	50-64 ani	65 ani și peste
România	37,4	46,8	45,4	34,2	34,7	33,3
Belgia	21,1	23,3	24,7	19,6	24,0	16,2
Bulgaria	41,3	43,7	44,1	35,8	37,7	51,8
Cehia	14,0	18,5	15,3	12,7	14,6	10,9
Danemarca	17,7	15,7	42,6	19,2	13,8	9,9
Germania	20,0	18,5	24,6	18,8	23,9	17,2
Estonia	24,2	22,5	22,4	18,7	24,4	37,0
Irlanda	26,0	28,8	36,8	23,6	28,0	16,5
Grecia	35,7	37,8	50,9	36,8	40,4	22,8
Spania	28,6	34,4	41,7	30,1	29,8	13,7
Franța	17,7	21,2	24,7	16,8	20,2	9,3
Croația	29,1	28,2	27,9	25,9	32,8	31,8
Italia	28,7	33,5	37,1	30,7	27,7	19,9
Cipru	28,9	28,9	36,1	28,8	30,4	20,8
Letonia	30,9	31,3	32,0	24,0	31,1	42,1
Lituania	29,3	32,7	27,4	24,5	29,0	36,0
Luxemburg	18,5	23,0	25,1	17,1	20,6	8,2
Ungaria	28,2	36,1	33,5	26,1	31,1	17,1
Malta	22,4	28,2	20,0	19,2	22,8	23,7
Olanda	16,4	16,8	30,9	15,7	19,6	6,1
Austria	18,3	22,3	21,2	17,9	17,9	14,0
Polonia	23,4	26,6	28,0	21,6	26,8	17,0
Portugalia	26,6	29,6	31,5	24,4	31,1	21,7
Slovenia	19,2	16,6	18,7	17,1	24,4	20,2
Slovacia	18,4	24,9	20,5	17,2	17,6	12,8
Finlanda	16,8	14,9	32,8	15,4	16,2	14,5
Suedia	18,6	19,8	33,6	18,3	13,2	16,2
Marea Britanie	23,5	30,3	32,9	20,6	22,1	17,9
UE (28 țări)	23,8	27,1	31,3	23,0	25,0	17,4

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

27. PONDEREA ÎN TOTAL POPULAȚIE A PERSOANELOR AFLATE ÎN STARE DE DEPRIVARE MATERIALĂ SEVERĂ ȘI A PERSOANELOR CARE TRĂIESC ÎN GOSPODĂRII CU INTENSITATE FOARTE REDUSĂ A MUNCII, ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE, ÎN ANUL 2015

-%-

	Ponderea persoanelor în stare de deprivare materială severă	Ponderea persoanelor de 0-59 ani care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii
România	22,7	7,9
Belgia	5,8	14,9
Bulgaria	34,2	11,6
Cehia	5,6	6,8
Danemarca	3,7	11,6
Germania	4,4	9,8
Estonia	4,5	6,6
Irlanda	7,5	19,2
Grecia	22,2	16,8
Spania	6,4	15,4
Franța	4,5	8,6
Croația	13,7	14,4
Italia	11,5	11,7
Cipru	15,4	10,9
Letonia	16,4	7,8
Lituania	13,9	9,2
Luxemburg	2,0	5,7
Ungaria	19,4	9,4
Malta	8,1	9,2
Olanda	2,6	10,2
Austria	3,6	8,2
Polonia	8,1	6,9
Portugalia	9,6	10,9
Slovenia	5,8	7,4
Slovacia	9,0	7,1
Finlanda	2,2	10,8
Suedia	1,1	8,7
Marea Britanie	6,1	11,9
UE (28 țări)	8,1	10,7

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 30.10.2017

GLOSAR

Pentru evaluarea sărăciei se utilizează diferite metode în funcție de modul de abordare a fenomenului, de sursele de date disponibile, de necesitățile de analiză sau de caracteristicile naționale. În cazul abordării relative a sărăciei se folosește o metodă care ia în considerare dimensiunea monetară a fenomenului sărăciei și care este agreată de Eurostat, fiind utilizată în toate țările comunitare.

Prin metoda relativă se pot estima indicatorii de sărăcie în două variante, funcție de indicatorul de bunăstare folosit, mai exact în funcție de includerea sau excluderea contravalorii consumului din resurse proprii ale gospodăriilor. Acesta poate fi:

- **venitul total disponibil;**
- **venitul bănesc disponibil.**

Lucrarea de față folosește ca indicator de bunăstare venitul bănesc disponibil.

Venitul bănesc disponibil reprezintă totalitatea veniturilor în bani realizate în gospodărie de către toți membrii săi, din orice sursă licită (activități salariale, activități pe cont propriu, pensii și alte transferuri sociale, venituri din proprietăți etc.) din care s-au dedus transferurile plătite.

Venitul bănesc cuprinde veniturile bănești brute obținute din:

- activități salariale;
- activități pe cont propriu în agricultură;
- activități pe cont propriu în activități neagricole;
- prestații sociale;
- venituri din proprietate;
- alte venituri.

Transferurile plătite cuprind:

- impozite pe salarii, pe venituri de orice fel, pe clădiri și terenuri, mijloace de transport etc.
- contribuții de asigurări sociale, pentru șomaj, pentru sănătate și alte contribuții;
- transferuri de la și, respectiv, către alte gospodării și persoane (pensii alimentare, pensii viagere, diverse plăți obligatorii stabilite prin lege către persoane particulare și gospodării).

Transferurile sociale sunt sume primite de populație din partea statului sub formă de protecție socială și cuprind:

- pensii de asigurări sociale (pentru muncă și limită de vârstă, pensii anticipate, pensii de invaliditate, pensii de urmaș, pensii pentru agricultori, ajutor social de tip pensie, pensii I.O.V.R etc.);
- indemnizații de șomaj, venit lunar de completare, plăți compensatorii;
- alocații de stat pentru copii, alocații familiale (complementare, de susținere pentru familia monoparentală, alocații pentru copiii nou-născuți etc.);
- burse pentru elevi și studenți;
- ajutoare speciale pentru persoanele cu dizabilități;
- indemnizații de altă natură (pentru veterani și văduve de război, pentru persoane persecutate politic, pentru urmașii decedaților în Revoluția din 1989 etc.).

Pentru asigurarea comparabilității gospodăriilor de mărimi și componente diferite, se face transformarea persoanelor fizice din fiecare gospodărie în unități convenționale “adult-echivalent”, utilizând scala OECD – modificată. Veniturile disponibile realizate de fiecare gospodărie se raportează la numărul de adulți-echivalent, valoarea astfel obținută fiind atribuită fiecărei persoane care compune gospodăria respectivă.

Adult – echivalent: unitate convențională prin care se transformă componența unei gospodării în funcție de caracteristicile persoanelor care o compun, în conformitate cu concepția că obținerea și utilizarea resurselor într-o gospodărie diferă de la o persoană la alta datorită vârstei, ocupației etc. Transformarea se face pe baza unei scale de echivalență, care în practica obișnuită este scala OECD modificată, cu următorii coeficienți:

- 1,0 pentru prima persoană adultă din gospodărie (capul gospodăriei);
- 0,5 pentru următorii adulți (persoane de 14 ani și peste);
- 0,3 pentru copiii în vârstă de până la 14 ani.

Toate persoanele din gospodăriile cercetate se ordonează crescător după venitul disponibil pe adult-echivalent atribuit, după care se stabilește **punctul median** al acestei distribuții.

Pragul de sărăcie: nivelul veniturilor disponibile (exclusiv contravaloarea consumului din resursele proprii ale gospodăriei) pe adult-echivalent, față de care persoanele pot fi considerate sărace sau non-sărace. Acesta reprezintă 60% din valoarea punctului median al distribuției persoanelor după veniturile disponibile (exclusiv contravaloarea

consumului din resursele proprii ale gospodăriei) pe adult-echivalent. Pentru unele necesități de analiză pragul poate fi stabilit și la fracțiuni de 40%, 50% sau 70% din valoarea punctului median. Uneori se folosește termenul “linia de sărăcie”. Identificarea persoanelor considerate sărace se face prin compararea veniturilor disponibile pe adult-echivalent aferente fiecărei persoane cu nivelul pragului de sărăcie.

Persoane sărace sunt acele persoane ale căror venituri disponibil pe adult-echivalent sunt inferioare pragului de sărăcie determinat pentru un anumit an. Persoanele ale căror venituri disponibile pe adult-echivalent depășesc pragul de sărăcie se consideră persoane non-sărace.

Statutul ocupațional reprezintă situația economico-socială a unei persoane în raport cu activitatea desfășurată și cu modul de obținere a veniturilor.

- **Persoană ocupată** – persoană care desfășoară activități economico-sociale aducătoare de venituri bănești și/sau în natură. Persoana ocupată poate avea calitatea de **salariat** (cu contract de muncă pe perioadă determinată sau nedeterminată), **patron** (cu unitate de lucru proprie și unul sau mai mulți salariați), **lucrător pe cont propriu** (în activități agricole sau neagricole desfășurate fără a avea angajați persoane salariate) sau **ajutor familial**;

- **Persoană neocupată** – persoană care nu desfășoară activități economico-sociale aducătoare de venituri bănești și/sau în natură, chiar dacă prin vârstă și capacități fizice poate fi considerată aptă de muncă; categoria cuprinde **șomerii**, **pensionarii** (de orice tip) și **alte persoane inactive** (casnice, elevi sau studenți, copii preșcolari, bătrâni fără nici o formă de pensie, persoane cu dizabilități sau persoane întreținute etc.)

Nivelul de instruire:

- *scăzut*: fără școală absolvită, preșcolar, primar și gimnazial;
- *mediu*: profesional, liceal, postliceal sau tehnic de maiștri;
- *superior*: universitar ciclu I (licență), universitar ciclu II (masterat), universitar ciclu III (doctorat), universitar de lungă durată (4-6 ani), postuniversitar, studii de postdoctorat.

Intensitatea muncii se determină prin raportarea numărului de luni efectiv lucrate într-un an, de membrii gospodăriei în vârstă de muncă, la numărul total de luni care teoretic puteau fi lucrate de persoanele respective, în același an.

Deprivarea materială din punct de vedere economic (Dimensiunea 1) se referă la situația economică a gospodăriei care nu permite persoanelor care o compun:

- achitarea la timp, fără restanțe, a unor utilități și a altor obligații curente;
- plata unei săptămâni de vacanță anual;
- consumul de carne sau pește cel puțin o dată la două zile;
- asigurarea unei încălziri adecvate a locuinței;
- posibilitatea de a face față unor cheltuieli neprevăzute.

Deprivarea materială din punct de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată (Dimensiunea 2) se referă la lipsa din dotarea gospodăriilor a unor bunuri de folosință îndelungată considerate de bază pentru un trai decent:

- mașină de spălat rufe;
- televizor color;
- telefon (fix sau mobil);
- calculator;
- autoturism personal.

Deprivarea materială din punct de vedere a calității necorespunzătoare a condițiilor de locuit (Dimensiunea 3) se referă la câteva caracteristici ale locuinței, care influențează calitatea vieții în gospodărie:

- locuință care prezintă scurgeri de apă prin acoperișul imobilului, igrasie sau podele deteriorate;
- locuință întunecoasă, cu lumină naturală insuficientă;
- locuință fără baie/duș în interior;
- locuință fără grup sanitar de folosință proprie în interior.

Acești indicatori ai deprivării materiale trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- a) să reflecte lipsa unui element care face parte din dotarea sau din modul de viață a majorității sau a unei mari părți a populației din UE și din majoritatea statelor membre;
- b) să permită comparații internaționale;
- c) să permită analiza comparativă a seriilor de date;
- d) să fie sensibil la schimbările nivelului de viață al persoanelor.

Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROE) este definit ca proporția persoanelor, din populația totală, aflate în cel puțin una din următoarele trei situații:

- se află sub pragul sărăciei (de 60% din venitul median disponibil pe adult-echivalent);
- se află în stare de deprivare materială severă;
- trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

Deprivare materială severă, se referă la cazul persoanelor care, din cauza lipsei resurselor financiare, nu își pot permite cel puțin patru din cele nouă elemente componente considerate esențiale pentru un trai decent, cum ar fi:

- achitarea la timp, fără restanțe, a chiriei, ipotecii sau a unor facturi la utilități;
- asigurarea unei încălziri adecvate a locuinței; posibilitatea de a face față unor cheltuieli neprevăzute;
- plata unei săptămâni de vacanță anual;
- consumul de carne sau pește cel puțin o dată la 2 zile;
- deținerea unui televizor color;
- deținerea unei mașini de spălat;
- deținerea unui telefon (fix sau mobil);
- deținerea unui autoturism personal.

Persoanele care trăiesc **într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii**, se referă la persoanele (în vârstă de până la 60 de ani) din gospodăriile în care adulții în vârstă de muncă au avut o activitate echivalentă cu mai puțin de 20% din potențialul lor de muncă în ultimul an. În accepțiunea anchetei, prin persoane în vârstă de muncă se înțeleg persoanele de 18-64 ani, care nu sunt copii dependenți sau inactivi.

Codurile statelor membre Uniunii Europene

Austria	AT	Grecia	GR	Portugalia	PT
Belgia	BE	Irlanda	IE	Republica Cehă	CZ
Bulgaria	BG	Italia	IT	Romania	RO
Cipru	CY	Letonia	LV	Slovacia	SK
Croația	HR	Lituania	LT	Slovenia	SI
Danemarca	DK	Luxemburg	LU	Spania	ES
Estonia	EE	Malta	MT	Suedia	SE
Finlanda	FI	Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	GB	Ungaria	HU
Franta	FR	Olanda	NL		
Germania	DE	Polonia	PL		